

Izhaja vsak dan zjutraj rasven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo — Oglasi po tarifi in dogovoru,

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68, Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60, V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 151

Ljubljana, torek, dne 25. novembra 1930

Leto I.

Uničujoči viharji in nalivi širom Evrope

Ogromna materialna škoda in človeške žrtve na Dunaju in v Budimpešti - Silno pustošenje orkana po raznih drugih krajih Srednje Evrope - Poguba nemškega parnika

Dunaj, 24. novembra. d. Včerajšnji vihar, ki je divjal po vsej srednji Evropi, je na Dunaju in po avstrijskih deželah napravil velikansko stvarno škodo. Zelo mnogo hiš je poškodovanih, strehe so bile odnesene, napisne plošče, strešna opeka, omet in podobno je letelo po zraku. Nasadi v parkih so bili opustošeni, športni prostori uničeni. Več kot 30 rodbin samo v dunajskem okraju »Favoriten«, ki so stanovale v poškodovanih hišah in v porušeni barakah, je moralo biti deložiranih. Gasilci in policija so morali včerajšnjo nedeljo v 700 slučajih priti na pomoč. Tri osebe so bile ubite, od teh 2 na Dunaju, 1 pa na Gradiščanskem. Pobila so jih odpadla hišna vrata ali tramovi. Dve osebi sta bili smrtono varno ranjeni, kakih 36 pa je v bolnicah, ker so težko poškodovani. Več kot 100 oseb je lažje poškodovanih. Najmočnejši sunek vetra je imel 125 km hitrosti na uro.

Dunaj, 24. novembra. d. Mnogo je včeraj trpel dunajski Prater. Več kot 100 sadnih dreves je vihar izruval. Mnogo praterskih bud je veter prevrnil. Znana niagaraska vodna železnica in druge zabavne železnice, gugalnice in podobne naprave za zabavo so se podrle. Na Laarskem hribu se je podrl 40 m visok dimnik. Tržnici v III. dunajskem okraju je vihar odnesel streho. V nekaterih krajih je bil zaradi ovir prekinjen cestni promet, ker so porušeni brzojavni drogovi in izruvana drevesa zabarikadirala tere. Podobno sliko nudi tudi dunajska okolica, posebno kraji ob južni in ob Franc Jožefovi železnici. Pri St. Egyden se je moral ustaviti vlak, ker je izruvano drevje zagradilo progo. Kmalu nato je drug vlak zadel v stoječi vlak, pri čemer sta bila dva železniška uslužbenca težko ranjena in 6 potnikov lahko.

Dunaj, 24. novembra. d. Ponoči je vihar malo odnehal, rano zjutraj pa je začel zopet precej močno divjati. Posledica viharja so bile zopet mnoge poškodbe na zgradbah po vsem Dunaju. Zopet je veter metal strešno opeko po tleh, napisne plošče, steklo itd. Gasilci so morali zopet v več kot 60 slučajih posredovati. Na mnogih krajih je veter poškodoval steklene krogle na svetilkah javne razsvetljave. Kmalu po poldnevu je vihar na Ringu v bližini hotela Bristol izruval več dreves in jih prevrnil na cesto. Cestni promet je bil več kot pol ure prekinjen.

Wiener Neustadt, 24. novembra. d. V Wiener Neustadtu in v okolici je včeraj besnel najsilnejši vihar, kar so jih doživeli od leta 1916. Ob 10. dopoldne se je začela nevihta z gromom in bliskom in z orkanom podobnim viharjem, pri čemer je bilo pobitih mnogo šip po oknih vsega mesta. Mnogo hiš, posebno tudi nekdanja vojna bolnica, kjer je v barakah nastanjenih na stotine delavskih rodbin, je bilo poškodovanih in delovna popolnoma porušeni. Vihar je odnašal strehe in celi kosi pohištva so frčali po zraku. V kratkem času je bilo veliko število družin brez strehe. Tudi streho župne cerkve v Wiener Neustadtu je vihar odnesel. Podobna poročila so prišla iz Badena in okolice ter iz drugih mest ob južni železnici.

Dunaj, 24. novembra. d. Tudi v Linzu, na Zgornjem Avstrijskem, na Salzburškem, na Tirolskem, posebno v okolici Kufsteina, je vihar napravil veliko škodo. Pri Kufsteinu se je pojavila prava vetrna troba.

Praga, 24. novembra. d. Včerajšnji vihar je divjal po vsem ozemlju Češkoslovaške republike do srednje Slovaške. Iz mnogih krajev so poročali o močnem vrtnčastem viharju, ki ga je spremljal naliv in v višjih legah tudi sneg. Tudi iz zapadne Slovaške so poročali o nevihtah. Vihar je izruval mnogo dreves. Po vsej republiki so bile poškodovane brzojavne napeljave na mnogih mestih. Obilno deževje zadnjih dni je povzročilo, da so reke na Češkoslovaškem zelo narasle.

Praga, 24. novembra. d. Od danes zjutraj že besni silen vihar, ki je v železniškem prometu povzročil več ovir. V bližini Benešova je na odprti progi skočila s tira lokomotiva brzovlaka. Zavozila je na nekatere železne drogove jako močne nape-

ljava, ki jih je vihar podrl. Mnogo vlakov je imelo zamudo, ker so podrti drevesa in brzojavni drogovi ležali na tirih. Proti 10. dopoldne je besneči vihar odtrgal anteno brnske oddajne postaje, tako da so morali oddajo ustaviti.

Budimpešta, 24. novembra. d. Orkanu podoben vihar je v Budimpešti zahteval človeško žrtev. Petdesetletni ribič Mihael Desy je na Donavi lovil ribe, pa ga je zalotil tam vihar ter mu prevrnil čoln. Prijatelj mu niso mogli pomagati in tako je utonil. Veliko škodo je napravil vihar tudi na deželi, tako v Stolnem Belem gradu, Miskolcu, Szentešu itd.

Budimpešta, 24. novembra. AA. Nad Budimpešto je včeraj divjala nevihta s točo, ki je povzročila mnogo škode. Zlasti priza-

deti so kraji Kečkemet, Miškolc in Sehetst Tehešvar. V okolici Budimpešte je poginil ribič, ki se je utopil.

Berlin, 24. novembra. AA. Včeraj je po Nemčiji divjalo strašno neurje. Najbolj sta prizadeti Bavarska in Badenska. Brzojavni drogovi so se podrli, telefonske in brzojavne zveze so prekinjene. Promet je jako otežkočen, deloma nemogoč. Mnogo hiš je zelo poškodovanih. Burja je pulila drevje s koreninami vred. Vode so povsod narasle.

München, 24. novembra. d. Včerajšnji vihar je podrl oba stolpa brezžične oddajne postaje München-Stadelheim.

Pariz, 24. novembra. AA. Iz Angersa poročajo, da je reka Sarthe prestopila bregove, vdrla v mnogo hiš in napravila velikansko škodo.

Bruseljski, 24. novembra. AA. Vsa belgijska obala je hudo prizadeta po neurju in viharjih. Morje se je zagnalo čez obalo in voda je vdrla v hiše, v kleti in pritlična stanovanja. Viharno morje je razbilo tudi mnogo oken. Tudi v okolici Bruslja in Ostenda je škoda, ki jo je povzročil vihar, zelo velika.

Pariz, 24. novembra. AA. Zaradi nalivov je Sena močno narasla. V pariški kotlini je velika nevarnost poplav. Neurja divjajo po vsej zapadni Evropi.

Cuxhaven, 23. novembra. d. Parnik »Luise Leonhard«, ki je last družbe Leonhard in Blumenberg, se je v včerajšnjem viharju ob ustju Labe zelo poškodoval ter se potopil. Na ladji je bilo 30 mož posadke, o kateri se še ne ve, ali je bila rešena.

Nov val vesti o vojaški vstaji v sovjetski Rusiji

Kljub demantijem iz Moskve vztrajajo pariški listi pri trditvah, da so vesti o uporuh točne - Zakulisni spori med sovjetskimi voditelji - Nenadni odhod Litvinova iz Ženeve

Pariz, 24. novembra. k. »Liberté« objavljaja senzacionalne vesti o protibolševskem pokretu v Rusiji. Po teh vesteh so se uprle garnizije v nekaterih večjih centrih. Prišlo je do krvavih uličnih spopadov celo v sami Moskvi. Teh vesti sicer še ni bilo mogoče kontrolirati. Sovjetska uradna agencija »Tas« je objavila dementi, ki v njem kategorično zavrača vse vesti kot gole izmišljotine. Zelo simptomatično pa je, pravi pariški dnevnik, da so začele uradna sovjetska »Izvestija« proti svoji dosedanji navadi silno napadati svetovni kapitalistični tisk zaradi teh vesti. »Liberté« beleži dementi in napade »Izvestije«, pri tem pa zatrjuje, da so vesti o uporuh v Rusiji točne in da jih potrjuje okolnost, da so vse telegrafске in brzojavne vesti z Moskvo še vedno prekinjene. Celotno radio iz Moskve ne daje nikakih sporočil.

Današnji »Journal« objavljaja vest iz Varšave, da so tja prispeli potniki iz Rusije in da ti ljudje potrjujejo vesti, da je prišlo v sovjetski Rusiji v mnogih mestih do težkih spopadov med vstaji in oblastmi.

Sovjetska vlada je mobilizirala nekoliko letnikov vojaških obvezancev in odpoklicala vse zveste čete iz Besarabije v Mosko in nekatere druge večje centre v Rusiji. Agentje GPU zapirajo mase ljudstva.

Praga, 24. novembra. n. Češkoslovaška agencija »Iskra« poroča, da je v noči od petka na soboto pričela ob 23. uri vstaja in da so vstaji zasedli Kremlj.

London, 24. novembra. n. »United Press« je razširila vest, da je Stalin sprejel inozemskega novinarja in mu dal daljšo izjavo. Naglasil je, da je sovjetski režim sedaj prišel reševati najbolj aktualne in vitalne probleme države. Stalin je tudi osebno dementiral vesti o izgrelih in nereditih. »United Press« beleži, da je to prvič, da je Stalin sprejel kakega novinarja.

London, 24. novembra. n. »United Press« poroča, da so se zbrale delavske organizacije na velikem zborovanju, na katerem so po naročilu vlade protestirale proti sabotaži v nekaterih industrijskih podjetjih. Delavstvo je krenilo z zborova-

nja v sprevedu po mestu in nosilo plošče z napisi proti kapitalistom in imperijalistom v zvezi s procesom proti skupini inženjerjev, ki so podpirali protirevolucionarni pokret v Rusiji in sabotirali industrijska podjetja.

Berlin, 24. novembra. AA. Moskovski poročevalec Lokal Anzeigerja ugotavlja, da so nastala poročila o uporuh v Moskvi zaradi zakulisnih sporov med voditelji, ki pa so bili poravnani s kompromisom med Stalinom in opozicijo.

Ženeva, 24. novembra. AA. Davi je iznenada odpotoval iz Ženeve delegat sovjetske Rusije v pripravljani komisiji za razorožitev Litvinov. Ž njim je odpotovala njegova soproga, ki je takisto delegatinja. Litvinova bo nadomestil Lunačarski. Tukajšnji diplomatski in novinarski krogi pripisujejo Litvinovemu odhodu velik pomen. Mnogo spravljajo njegov odhod v zvezi z vestmi o revolucijskem pokretu sovjetskih čet. Litvinov bo imel nocoj sestanek s sovjetskim poslanikom v Rimu, nakar odpotuje preko Berlina v Rusijo.

Madjarska proti zblizanju Jugoslavije in Bolgarije

Senzacionalna izjava grofa Bethlena v ameriškem listu - Demanti g. Venizelosa

Athene, 24. nov. n. List »Hestraz« je objavil to rimsko vest: Madjarski ministrski predsednik Bethlen je izjavil dopisniku »New York Times«-a, da ni bilo njegovo potovanje v Ankaru v nobeni zvezi z revizijo mirovnih pogodb. Sicer pa, kakšne interese naj bi imela Turčija pri reviziji pogodb? Moje srečanje z Venizelosom v Ankari je bilo le slučajno, je pa res, da sta Madjarska in Grčija zvezani z istimi interesi, ker ne ena in ne druga država ne more želeči, da bi prišlo na Balkanu do

slovanške koalicije, kar bi se moglo zgoditi, če bi se Jugoslavija in Bolgarska sporazumeli.

Grški časnikarji so nato obiskali ministrskega predsednika Venizelosa in ga prosili za pojasnitev te vesti. Venizelos je nato odgovoril, da je prepričan, da ni bila Bethlenova izjava prav podana v ameriških listih. O kakšni bolgarsko-jugoslovanski uniji sploh nista govori v Ankari Venizelos in Bethlen.

Nova volilna zmaga maršala Pilsudskega

Pri volitvah v senat je vladni blok izvojeval še večjo zmago nego pri volitvah v sejm

Varšava, 24. novembra. n. Pri včerajšnjih volitvah v poljski senat je dobil Pilsudski blok 70 glasov (prej 46), leвица 15 (26), nacionalni demokratje 13 (9), krščanski demokratje 2 (6), Ukrajinci 7 (13), Nemci 2 (5), Židje 2 (6). Vladni blok je dosegel pri volitvah v poljski senat še večjo zmago kot pri poslednjih volitvah v sejm. Ponovno so bili izvoljeni ugledni senatorji Zaleski, knez Lubominski in voditeljica opozicije ga. Kluszyńska.

Varšava, 24. novembra. AA. Pat poroča, da so pri volitvah v Gornji Šleziji dobile stranke vladnega bloka 19 mandatov, katoliška stranka 19, Nemci 7, socijalisti 3 (od teh 2 nemška socijalista), komunisti nobenega mandata. Pri prejšnjih volitvah je dobil vladni blok 10, katoliška stranka 16, Nemci 15 in komunisti 2 mandata.

Dr. Curtius poseti Budimpešto

Budimpešta, 24. novembra. n. Nemški zunanji minister Curtius poseti meseca januarja Budimpešto, da tako vrne obisk madjarskemu ministrskemu predsedniku grofu Bethlenu.

Položaj MacDonalldove vlade

London, 24. novembra. AA. V četrtek bo spodnja zbornica razpravljala o vladni nezaupnici, ki jo predlaga konservativna stranka, ker vlada ni formulirala na imperijalni konferenci učinkovitih predlogov. Vlada se ne bo ozirala na izid glasovanja.

Voditelj ameriške delavske stranke proti prohibiciji

New York, 24. novembra. AA. Vodja delavske stranke je izjavil, da bi njegova stranka sestavila odbor, ki bo zastopal 3 milijone delavcev. Odbor bo zahteval, naj se izpremeni prohibicijski zakoni tako, da bo dovoljeno proizvajanje piva z 27% alkohola. Industrije piva bi mogla zaposliti poldrugi milijon delavcev, ki so sedaj brez dela.

Zedinjene države nameravajo popolnoma prepovedati priseljevanje

Washington, 24. novembra. AA. Senator Reed namerava vložiti v senatu predlog o ukinitvi vseh imigracijskih kvot. S tem predlogom naj bi se omilila brezposelnost, ki je sedaj v Združenih državah nenavadno huda. Do 1. VII. 1933. naj bi bilo dovoljeno samo priseljevanje bližnjih sorodnikov oseb, ki prebivajo sedaj v Združenih državah.

Anglija bo znatno pojačala svoje zračne sile

London, 24. novembra. AA. Angleške letalske bojne sile se bodo v prihodnjih 15 mesecih zelo ojačale. Letalsko ministrstvo je naročilo pri tvornici Hawker 200 najhitrejših bojnih letal, ki so namenjena za bombe napade. Opremljena so z motorji »Rolls Royce«, kar jim omogoča visoko letanje. Največja hitrost znaša približno 200 milj na uro. Angleške letalske tvornice so prejele več velikih naročil s strani inozemskih držav, tako iz Belgije in Grčije. Računajo, da delajo angleške tvornice za letala za inozemske države več kot vse druge tvornice na svetu.

Stara napaka

Najbolj žalostna resnica iz naše slovenske politike je, da smo vedno delali ene in iste napake ter da nas ni izučila nobena izkušnja. Treba samo čitati dr. Prijatlove spise o prvih časih naše strankarske politike. Vse tiste napake, ki so jih že tedaj najtežje občutili naši najboljši ljudje, so ostale prav tako žive do današnjega dne. Pred dnevi smo citirali pismo pok. Levca, kako je obstajala že pred petdesetimi leti vsa naša politika le v osebnem boju. Ubiti nasprotnika, to je bila skozi vse preteklo polstoletje vsa modrost naše politike. Danes naj spomnimo na drugo tako usodno napako naše politike, ki jo omenja dr. Prijatelj v svojem tako zanimivem članku v »Razpravah« o pomenu leta 1868 za slovensko kulturo. Citira V. kritično pismo Stritarja, ki pravi med drugim tudi to-le:

»Predno sem še pomočil pero za tisti spis, vedel sem že dobro, da ž njim ne bom nikakor ustregel našim veljakom, prvič že zato, ker Prešeren jim ni nič kaj po godu... Drugič, ker revež nisem zapisan v njihovo bratovščino; gorje pa pri nas tistemu, ki se predrzne imeti o kakih stvari svojo lastno, neštempljano misel in jo še celo dati med svet brez višjega dovoljenja...«

Ne samo Stritar, temveč cela vrsta drugih naših najodličnejših ljudi je morala leto za letom okusiti, kako je resničen Stritarjev izrek, ki je bil zlasti za časa strankarskega življenja naravnost nepisan zakon za vso slovensko politiko. Kaj je pomagalo, če je imel kdo še tako prav in če je vse dobro znalo, da govori le iz najčistejših namenov in samo zaradi koristi celote, vsi ti razlogi niso bili tako močni, kakor je veljal en sam razlog, da ni bil od njih skupine. In zato, ker ni bil od njihove »bratovščine«, da govorimo s Stritarjem, ni vse nič veljalo in če je kdo kljub temu hotel vendarle uveljaviti svoj pameten predlog, pa je stopil v akcijo oni drugi recept: »Ubijte ga, ker ni naš in samo naš!«

Tako se je desetletja in desetletja delala slovenska politika in vsled tega nismo dosegli onih uspehov, ki bi jih mogli doseči in sicer z lahkoto. Imeli smo narod, ki je bil čisto prežet od nacionalne misli, kar je jasno dokazal splošni narodni zanos za časa taborov, imeli smo inteligenco, ki je hotela samo eno, da vsa služi narodu, a vendar so bile tudi najpotrebnejše zasnove izpeljane le na pol, ker je veljala samo beseda onih, ki so bili člani te ali druge bratovščine, pa vseeno, če so imeli prav ali ne. Narodni genij je bil s tem povezan, stvaritelna sila v narodu zaustavljena in posledica tega je bila, da je tudi padla vera v narodu, ko je videl, da odločujejo le dobre zveze, ne pa ljudska potreba in sposobnost poedincev.

Obenem s tem pa se je vršilo v ničem upravičeno teroriziranje. Nobena misel ni mogla zavladati v vsej svoji čistosti, temveč šele potem, ko jo je ta ali druga skupina preuredila po svoje. In ker je ona skupina sprejela to misel, je morala druga sprejeti nasprotno, da se je vršil boj prav vsepovsodi. Vstajali so sicer možje in prepričevalno dokazovali, da je ta boj že tako pretiran, da nima več zmisla, a je bilo vse zaman, ker niso bili ti ljudje od »bratovščine« in zato ni imela njih beseda veljave.

Ta ozkosrčnost in ta nestrpnost je šla celo tako daleč, da se ni dopuščalo tudi nobeno drugo tolmačenje ideje, kakor ono, ki ga je propagirala ta ali druga skupina. Niti glede idej in misli, ki so bile splošno priznane in ki so bile tako silne, da jih že ni mogla nobena skupina čisto reklamirati za sebe, niti tu se ni trpelo nobeno lastno mnenje. Iz te nestrpnosti pa ni moglo nastati nič drugo ko mrtvilo in apatičnost in to je tudi nastalo.

Zmislil likvidacije strank mora zato biti baš v tem, da se neha terorizem vseh teh »bratovščin«. Vsak ima pravico, da pove svoje pošteno mnenje, ker le na ta način je mogoče zbuditi vse stvariteljske sile v narodu. Kdor ima čisto srce in pred očmi interes celote, ta ima že pravico, da pove svoje prevdarjeno mnenje in vseeno je, ali je pripadal tej ali drugi skupini. Danes, ko mora biti v ospredju vsega javnega zanimanja jugoslovanska misel, pa je naravnost dolžnost vseh, da sodelujejo pri izgraditvi te misli. Splošne smernice in osnovna načela so izražena v januarskem manifestu in v izjavah vlade ter njenih članov. V podrobnostih in okviru teh načel pa imajo besedo vsi jugoslovanski rodoljubi, pa naj so pripadali tej ali drugi bratovščini. Usodne stare napake mora biti konec, ker je že čas, da se tudi mi pričnemo učiti iz zgodovine.

Predsednik vlade v Tetovu in Gostivarju

Tisočglava množica mu prireja povsod navdušene sprejeme

Tetovo, 24. novembra. Včeraj zjutraj je predsednik vlade general Peter Živković vstal kot po navadi prav zgodaj in je delal v svojem kabinetu. Pred 8. uro je sprejel ministre in bana g. Laziča. Točno ob 8. se je potem z ministri in banom odpeljal v avtomobilu proti Tetovu. Na poti ga je ljudstvo povsod navdušeno pozdravljalo, a bilo mu je prirejeno tudi lepo in nepričakovano iznenadenje. Iz Tetova mu je prihajala naproti skupina domačinov v krasnih narodnih nošah. Med jezdecami je bilo mnogo bivših vojakov kraljevske garde, ki so služili pod poveljstvom ministrskega predsednika. Ko so prihajali do avtomobila, je predsednik vlade iz njega izstopil in se z jezdecami prav pristržno pozdravil. Nato je velel skupini, naj ga spremlja do Tetova.

V Tetovu je pričakovala predsednika vlade množica 20.000 ljudi, ki je prišla v mesto iz vseh krajev okolice, da pozdravi prvega so-trudnika Nj. Vel. kralja. Predsedniku je bil prirejen nadvse svečan sprejem. Ljudstvo ga je obsipalo s cvetjem in mu navdušeno vzklikalo.

V imenu občine ga je pozdravil župan Orestije Krstić z daljšim govorom, v katerem je naglašal, da mu je v posebno čast, da more pozdraviti predsednika vlade ob vnožju Šarplanine, nedaleč od izvira našega jugoslovanskega Vardara, na čegar obalah so slavni Nemanjići postavili temelj današnji Jugoslaviji. V nadaljevanju svojega govora je predsednik občine naglašal neomajno vdanost prebivalstva Nj. Vel. kralju in globoko ljubezen do njega. Sedaj vidimo, je rekel, da so se zares uresničile besede, po katerih je kralj rešil svoj narod, mu pokazal njegovo pravo zgodovinsko pot in cilje, za katerim mora stremeti pri izgradnji države in njene bodočnosti. Na koncu je pozdravil predsednika vlade kot nosilca pravičnosti in enakosti za vse in ga prosil, naj bo tolmač pri Nj. Vel. kralju globoke državljanske zvestobe prebivalstva tetovskega okraja. Svoj govor je zaključil z besedami: »Živel Nj. Vel. kralj Aleksander, živio predsednik vlade general Peter Živković!« Po teh besedah je množica nekoliko minut vzklikala in navdušeno pozdravljala visokega gosta.

Nato so bili predsedniku vlade predstavljeni mnogi zastopniki in veljaki Tetova in okolice. Predsednik vlade je vsakega posebej prijazno pozdravil. Nato se je podal v občinski dom, kjer je sprejemal deputacije. Pred svojim odhodom iz občine je imel predsednik vlade na zastopnike občine sledeči nagovor:

»Vsem vam moram priporočiti, da sedaj, ko se nimate več brigati za kroglice, pazite na to, da boste vršili čim boljše, čim vestneje in čim koristneje svoje posle, tako da boste zapustili svojim potomcem dober spomin. Pri tem se morate posebno brigati za to, da se meščanstvo ne bo pritoževalo v današnji težki gospodarski krizi zaradi investicij. Zato delajte le ono, kar je najpotrebnejše in najnujnejše, a luksuzne stvari pustite za boljše čase.«

Po občinskih zastopnikih je sprejel predsednik vlade zastopnike državnih uradov, nato pa zastopnice ženskih društev, katerim je naslovil sledeče besede:

»Vaše delovanje je vredno vsake pohvale. — Od vaše volje in energije bo odvisen tudi uspeh. Vem, da je v vseh društvih, kjerkoli so bile dame, bil vedno tudi uspeh. Hvala vam in le tako naprej!«

Nato je sprejel predsednik vlade zastopnike obrtnikov in trgovcev, dalje zastopnike Invalidskega združenja in Sokola. Tetovski Sokol ga je prosil za podporo, ki bi mu omogočila zgradbo Sokolskega doma. Predsednik vlade jim je odgovoril s tem-le nasvetom: »Ne bodite luksuzni, temveč skromni, kajti kraljevska vlada ima velik sokolski program, a posebno ima namen razširiti sokolstvo po vaseh.« Med dru-

gimi zastopništvu je sprejel predsednik vlade tudi skavte, katerim je rekel: »Potrebno je, da vi skavti postanete tudi Sokoli, kar je tudi v vašem interesu.«

Na koncu je sprejel predsednik vlade odpislanstvo kmetov iz vasi Vrabčiče, med katerimi se je nahajalo tudi več njegovih sorodnikov. Z njimi se je g. general Peter Živković prav pristržno pozdravil.

Opoldne je bilo svečano kosilo v hotelu »Jugoslavija«. Ko se je predsednik pojavil, so ga prisotni pozdravili z burnim ploskanjem. Na kosilu je predsednik vstal ter imel ta govor:

»Naša dolžnost nam nalaga, da se najprej spomnimo Nj. Vel. kralja, (Burno odobravanje z vzkliki: Živio kralj!) ki je s svojo zmago-slavno in junaško vojsko maščeval leta 1912 Kosovo in izvojeval zmago pri Kumanovu, a leta 1918 zmago na Kajmakčalanu ter osvobodil in ujedinil ves naš narod. On se stalno briga za dobro, za srečo in blagostanje našega naroda in v znak naše neomajne zvestobe in vdanosti vzkliknimo iz globine naših hvalnih src: Naj živi Nj. Vel. kralj!« Vsi zakličejo: Živio kralj!

Nato je pozdravil predsednika vlade tetovski starina Bogojević, ki je imel daljši govor. — Predsednik vlade se je na pozdrav in druge manifestacije zahvalil s temi besedami:

»Ko sem obiskal središče vaše banovine, naše slavno mesto Skoplje, si nisem mogel kaj, da bi ne ugodil vašim željam in obiskal ta kraj, kajti v mojih žilah teče kri matere, ki je zagledala luč življenja v tem podnebu in ki me je že v otroških letih učila pesmi in pripovedke tega kraja. Ko se danes nahajam med vami, čutim posebno radost; zahvaljujem se vam na iskrenem in pristržnem sprejemu ter vas z velikim navdušenjem pozdravljam: Živeli moji dragi rojaki!«

Ob 1. popoldne se je predsednik vlade z ministri in banom odpeljal v Gostivar in v vas Zubovce, rojstni kraj svoje matere. Pri odhodu mu je prebivalstvo vnovič prirejalo burne ovacije.

Gostivar, 24. novembra. I. Malá Gostivar se je potrdil, da v prisrčnosti pri sprejetju predsednika vlade ne zaostane za carskim Skopljem. Ko je predsednik vlade prispel v Gostivar, ga je najprej pozdravil Sokol, potem pa drugo ljudstvo. Predsednik je med dvema vrstama meščanov, ki jih je bilo preko 10.000, korakal peš v mesto. Tu ga je pozdravil predsednik občine.

Po kratkem bivanju v Gostivaru se je predsednik vlade odpeljal v vas Zubovec, ki je rojstni kraj njegove matere. Njemu na čast so kmetje postavili pri vhodu v vas velik slavolok, ki je imel na desni in levi okusno izdelani silhueti Nj. Vel. kralja in kraljice, a na svodu je visel medaljon s sliko predsednika vlade. Pred slavolokom je predsednik vlade pozdravil predsednik občine. Po tradicionalnem običaju tega kraja so k predsedniku pristopile mlade žene in možje in mu poljubili roke. Predsednik vlade je posetil nekatere ugledne vaskove domačine, nato pa je ob 14:30 zapustil Zubovec.

Ob 3:25 je predsednik došel v vas Vrutog, kjer izpod cerkve izvira Vardar. Pri prihodu v vas so predsednika pozdravili z zvonjenjem zvonov, kmetje pa so ga sprejeli z viharnimi ovacijami. Iz Vrutoga se je predsednik vlade preko Tetova vrnil v Skoplje, kjer je na Kralja Petra Ulici naletel na veliko množico ljudstva. Zato je izstopil iz avtomobila in peš odšel po vsej ulici Kralja Petra do železniške postaje. Na obeh straneh so ga množice pozdravljale s ploskanjem in vzklikanjem: »Živio!« Gospod predsednik je ob 5:35 prišel na železniško postajo, kjer se je poslovil od osebosti, ki so ga prišle na peron pozdraviti. Ob 5:55 se je odpeljal v Beograd.

Vzroki demisije albansega zunanjega ministra

Demisijo je izsilil italijanski poslanik v Tirani

Tirana, 24. novembra. n. Nenadna demisija albansega zunanjega ministra in bivšega poslanika v Beogradu Reufa Fico je izzvala v vseh diplomatskih krogih veliko senzacijo. Minister Reufa Fico je moral baje odstopiti na zahtevo italijanskega poslanika, ker je dal objaviti v albanskem listu »Nova Albanija« članek, v katerem članek ostro nastopa proti italijanski politiki v Albaniji. Članek so sicer dementi-

rali, toda italijanski poslanik je kljub temu interveniral. Kot drugi vzrok njegove demisije navajajo poučeni krogi njegov spor z ministrskim predsednikom Paudjeli-Vaugjelijem glede notranjopolitičnih vprašanj. Reuf Fico je užival popolno zaupanje kralja Zogu-a. Vsekakor pa je ta prisilna demisija jasna priča, kako zelo je narasel italijanski vpliv na albansko notranjo politiko.

Miroljubna stremjenja Francije

Važne izjave g. Poincaréja in vojnega ministra Maginota

Campigny, 24. novembra. AA. Poincaré je govoril tekom patrijotičnega slavlja in dejal, da Francozi ne streme po tujem ozemlju. Zato nam ni treba dokazovati iskrenosti naših miroljubnih stremljenj, ker so povsem jasna za vse, ki so dobre volje. Navzlic temu pa bodo vedno države, ki se bodo hotele oborožiti z orožjem in municijo. Zato se nahaja Francija v položaju, ki so o njem soglasno govorili vsi zastopniki francoske vlade v Zenevi, da je treba namreč varnost smatrati za nujen uvod razorožitve.

Pariz, 24. novembra. AA. O priliki izročitve odlikovanja častne legije mestu Lon-

Povratak predsednika vlade v Beograd

Beograd, 24. novembra. I. Davi se je tik pred 6. uro vrnil v Beograd ministrski predsednik general Peter Živković. Z njim so prišli tudi ministri Srškić, Sverljuga in Svegelj.

Seja župnih načelnikov SKJ

Beograd, 24. novembra. I. V prostorih SKJ bo 7. decembra seja zborna župnih načelnikov vseh sokolskih društev SKJ. Na seji bodo dobili načelniki posameznih sokolskih žup navodila za nadaljnje delovanje v poedinih društvih, zatem nove enotne vaje in navodila o drugih tehničnih vprašanjih. Prometno ministrstvo je dovolilo na vseh progah 50% popust za dobo od 5.—10. decembra.

Delavski sanatorij kralja Aleksandra

Beograd, 24. novembra. AA. Središnji urad za zavarovanje delavcev v Beogradu otvori 27. t. m. svoj sanatorij v Vrnjački Banji. Sanatorij bo nosil z dovoljenjem Nj. Vel. kralja ime Delavski sanatorij kralja Aleksandra I.

Potrdila o vojaški službi

Beograd, 24. novembra. AA. Da se izogone nepotrebemu prepisovanju potrdil, ki jih državniki uradniki rabijo radi ureditve svojih službenih položajev, je ministarstvo za vojsko in mornarico poslalo vsem ministrstvom razpis, v katerem razjasnjuje, da ta potrdila izdajajo komande vojnih okrožij, ki razpolagajo z vsemi potrebnimi podatki glede vojnih obvezancev svojih področij. Vojna okrožja so opolnomočena in pozvana, da izdajajo taka potrdila o urejenih vojaških dolžnostih, vojnih letih itd., ki so v vsakem oziru zakoniti dokumenti in se morajo v vsakem pogledu kot taki smatrati.

Sprememba mej občin Sv. Jeronim, Motnik in Trojane

Beograd, 24. novembra. AA. Na podlagi člena 1, zakona z dne 12. februarja 1929 o izpremembah in dopolnitvah v občinskem zakonu, je minister za notranje zadeve in predsednik ministrskega sveta predpisal uredbo o izpremembi meja upravnih občin Svetega Jeronima, Motnika in Trojan v dravski banovini. Iz upravne občine Sv. Jeronima se izločita katastrski občini Gornji Motnik in Zaplanina. Katastrska občina Gornji Motnik se priključuje upravni občini Motnik, a katastrska občina Zaplanina upravni občini Trojane.

Dovolitev polovične vožnje

Beograd, 24. novembra. AA. Na prošnjo sokolske zveze kraljevine Jugoslavije je ministarstvo za promet odobrilo 50%ni popust na železnici vsem župnim načelnikom iz države, vsem članom tehničnih odborov in ostalih sokolskih odborov, ki potujejo na sejo zveze dne 7. dec. v Beogradu. Pri odhodu kupljeni vozni listek velja s potrdilom predsednika seje o udeležbi tudi za povratek. Olajšave veljajo za 2. in 3. razred potniških in brzih vlakov od 3. do 10. dec.

Beograd, 24. novembra. AA. Minister za promet je odobril 50%ni popust na državnih železnicah vsem strelcem, članom strelskih društev in Jugoslaviji, ki želijo sodelovati pri strelskih tekmah, ki bo od 27. do 30. t. m. v Kragujevcu.

V zadnjem hipu preprečena katastrofa našega parnika

Šibenik, 24. novembra. k. Nocoj je vozil s Sušaka brzi parnik »Zagreb« proti Šibeniku. Ob 22. uri je sredi zadrškega preliva naletel na italijansko vojno ladjo, ki je prihajala iz Zadra. Italijanska vojna ladja je vozila po levi strani proti »Zagrebu«, čeprav bi bila morala voziti po desni. »Zagreb« je moral v zadnjem hipu kreniti na levo in skoraj nasesti na plitvini, da je preprečil katastrofo.

Podružnice PAB

Beograd, 24. novembra. I. Privilegirana agrarna banka bo v kratkem pričela ustanovljati svoje podružnice v vseh večjih mestih naše države. Vse kaže, da bo ustanovila svoje prve podružnice v vseh banovinskih središčih.

Amerika proti sovjetskemu uvozu

Newyork, 24. novembra. n. Vlada je zabranila uvoz blaga, ki nima konzularnega dovoljenja in dokaza, da ga niso izdelovali sužnji. Ta naredba vsekakor meri proti sovjetom in že krožijo govorice, da bodo sovjeti pričeli z represalijami.

Konkurz banke »Banca della Venezia Giulia«

Trst, 24. novembra. n. Danes je najavila »Banca della Venezia Giulia« stečaj in ustavila poslovanje. Banka je imela več filijalk po Julijski Krajini, kjer je razvijala svoje posle, posebno odkar so prenehale delovati slovenske in hrvatske hranilnice. Prav tako so nehale poslovati njene filijalke v Pazinu, Puli, Poreču, Opatiji in Postojni. V tej banki so nalagali mnogi naši ljudje svoje prihranke. Imetje banke znaša ob napovedi stečaja 1.000.000 lir, ni pa znano, koliki so njeni dolgovi. Jasno pa je, da bodo spričo tega konkurza spet trpeli naši ljudje ogromno škodo.

Smrt istrskega narodnega delavca

Zagreb, 24. novembra. k. V soboto zvečer je nenadoma umrl v Zagrebu dr. Ante Romac, znani Istran, ki je sodeloval v vseh odborih istrskih emigrantov. Povodom njegove smrti je imelo društvo »Istrac« žalno sejo. Pogreba, ki se je vršil danes popoldne, se je udeležila celokupna zagrebška istrska kolonija z zastopniki društev, v katerih je pokojni deloval.

Težka nesreča našega nogometaša

Praga, 24. novembra. AA. Med včerajšnje tekmo, ki sta jo igrala BSK iz Beograda in praška Slavija, si je levi bek gostov Dragan Isajlović zlomil nogo. Ponesrečeni igralec je bil prepeljan v praško kliniko, ki pa jo bo že jutri zapustil.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 23. novembra d. Večerna vremenska napoved na turek: V Severnih Alpah naraščajoče vetrovno vreme; na splošno se bo še bolj pooblačilo, a temperatura bo porasla. Napredujoče poslabšanje. Na zahodu pričenjajo padavine.

V ozračju senzacij

Poostrojuča se razredna borba in naraščajoča gospodarska in politična napetost v Rusiji z ene strani, precej obremenjena s sovjetskimi naročili evropska težka industrija, ki vsled krize deloma izkorišča svojo kapaciteto, z druge, obenem pa spričo položaja naraščajoči gospodarski antagonizem med evropskimi vlesilami in njih pisana, raznobojna zainteresiranost na razvoju Rusije — vsi ti faktorji ustvarjajo temno ozračje, v katerem je težko, včasih nemogoče najti količjak pravilno orientacijo in iz katerega vsak hip treščji zaželjena, pričakovana, domnevana ali pa tudi resnična vest o senzacionalnem dogodku, ki je sposoben spreminiti pravec dosedanjega razvoja.

Vsaka motnja v brzjavu, vsaka pomembnejša aretacija, odkritje običajnih zarot pretrusa sodobno efemerno stavbo odnošajev k Rusiji, domnev o njej in špekulacij z njo do temeljev. V takih trenutkih se jasno vidi bengalično osvetljena boleznost položaja in nasičenost s kulturnimi, političnimi in tudi vojnimi eksplozivi.

Tako se je te dni raznesla tudi vest o umoru Stalina in hkrati pokazala možnost tega dogodka, vezanost borznih in industrijskih krogov na Stalinovo tvorbo in prežečo napetost najrazličnejših kulturno-političnih smeri. Je-li ta vest resnična ali ne, se ne da posneti niti iz demantija sovjetskega poslaništva na Dunaju.

Zaenkrat pa je zanimivo že ozračje, ki ga skušajo prodrati podobne domneve.

Pred nedavnim časom je G. P. U. »likvidiral« 48 škodljivcev sovjetskega mesnega trsta, najvišje kvalificiranih organizatorjev in ekspertov ruske mesne industrije, ki niso napravili v svoji stroki samo majhne škode in o katerih se je ugotovilo, da so delovali proti razvoju te industrije že dve leti v korist angleškega privatnega kapitala.

Niti polegli se še niso valovi vznemirjenja sovjetske družabnosti, ko je bila odkrita zarota ruske industrijske stranke (»Prompártijec«), po navodilih katere so delovali že »likvidiranci« mesni eksperti.

Dne 10. novembra je bila objavljena znamenita obtožnica, ki izroča Vrhovnemu sodišču 8 članov osrednjega odbora industrijske stranke in sicer: Ramzina, Kalinikova, Laričeva, Carnovskega, Fedotova, Kuprijanova, Oškina in Sitnina, obtožujoč jih dejanj po čl. 58. krim. kodeksa, češ, da so organizirali v korist in po navodilih tuje (imenovane) države špijonažo in škodljivstvo, nadzorovali svoje podorganizacije, izpodkopavali disciplino v armadi in pripravljali v Rusiji tla za — intervencijo.

Med preiskavo je sovjetska centralna eksekutiva (V. C. I. K.) premeščala, odstavljala in nadomeščala vodilne osebnosti vladnih organov v obsegu, kakor se to doslej še ni zgodilo.

V zadnji dobi je zaslediti tudi cel niz paliativnih odredb, ki naj pospešijo razvoj ali pa zaustavijo razkroj industrializacije.

To bi bili glavni izrazi naraščajoče nervoznosti, znaki bližine nekega konflikta.

Ni dvoma, da je za tak konflikt podana baza. Res je, da je vsak mesec beležiti nove večje ali manjše uspehe industrializacije in kolektivizacije, vsak uspeh v socializiranem sektorju produkcije pa se nezadovoljno in skrajno škodljivo odzove na produkciji individualnega sektorja, ga razkraja, ubija v njem vsako inicijativo, desorganizira trg in ustvarja pričakujoče presenečenje, razpoloženje in tendenco zdrževanja, skrivanja in utajevanja produktov. Nastotujoč sovjetski misli, del ljudstva čuti paničen strah pred bodočnostjo, vsled česar se ljudstvo na lastno pest zalaga s potrebščinami nelegalno, na črnem trgu ali v lastni produkciji, brez vere v novo, boječ se konca starega, zanašajoč se samo na stvarno zalogo brez vsake vezi z družabnostjo.

Če pa se upošteva, da je preskrba ljudstva s 65% odvisna od produkcije individualnega sektorja in torej od svobodne zamenjave in svobodnega trga, je jasno, da ravno uspehi industrializacije desorganizirajo prehrano prebivalstva, stpnjujejo napetost in približujejo to v zgodovini najkolesalnejšo borbo nasprotujočih si svetov — peripatiji. Razumljivo je potemtakem, da je v ostrosti te borbe možno, da se kaznuje zbiranje srebrnega novca, trgovanje s taloni, skrivanje produktov z »najvišjo mero socialne zaščite« — s smrtjo, dočim se za umore in rope najtemnejšega kriminalnega značaja uporabljajo sentimentalno-plehke kazni odvzema svobode za par let z obveznim in brez-pogojnim izpustvom na svobodo po dveh tretjinah prestane kazni, pogojno pa lahko veliko prej, ne všteti vsakovrstnih amnestij, ki jih prej označeni »deliktici« nikdar ne morejo biti deležni.

To je atmosfera vojne na življenje in smrt, v kateri redoma popuščajo živci, v kateri se zamegli pogled, odneha volja in v kateri v posledici cele skupine kakor tudi posamezniki iščejo izhoda iz nestrpno krutega položaja, oprijemajoč se, če so ljudje stranke, substratnih teorij, če so izven nje, pa pristopajo k vsakovrstnim reševalcem položaja.

Tako nastajajo spopadi v stranki, tako se porajajo druga za drugo, nasprotno sovjetizmu, organizacije in vse to se razvija elementarno, razgaljajoč nedra Rusije tujim vplivom, kar pa na drugi strani — to se le sliši kot paradoks — v nacionalnem smislu omogočuje Stalinu imeti dovolj močan kader pristašev »generalne« linije.

Tudi armada ni tuja vplivom položaja in ni izključeno, da bi v slučaju spopada resnega

ideološkega konflikta ne vzdržala, navzlic precejšnji discipliniranosti, ker njeni vodje so prav tako izpostavljeni pomislekom, ko strankini levičarji in desničarji, z edino razliko v tem, da so sami pri viru oblasti in moči in ga imajo celo v rokah. Pri najmanjšem ideološkem kolebanju postane položaj kaj zapeljiv.

Možnost takozvane vojaške revolucije v vrhovih torej ni izključena, dasi ne zelo verjetna. Imela bi eventualno značaj »dvornega prevrata«, ki bi v bistvu ustroja ne izpremenil, pač pa bi razstavil komponente sedanjega položaja in tako ustvaril možnost, da bi se razgibale nove, dozdaj popolnoma speče sile, ki jih niti G. P. U. ne more imeti v evidenci, ki pa mnogokrat v takih položajih v hipu sprostitjo dotlej

nevidno, nekako latentno energijo in proti vsakim pričakovanjem socijologov in kronistov temeljito spreminijo sliko. Ta pojav je spremljal izbruh boljševoške moči, prav tako, silno podobno stanje je ustvaril tudi boljševozem in je vsaka stvarna prognoza nemogoča.

Posebnost teh dni je še to, da potekajo v znamenju »dekade obrambe«, torej propagandne dekade za rdečo armado in bi po programu ravno 22. novembra bivši rdeči bojevniki in rezervni komandirji govorili delavstvu na mitingih v posameznih tovarnah.

Ni dima brez ognja! Je-li izbruhnil plamen, ne vemo, gotovo pa je, da je tlenje silno. Ne vemo pa tudi, je-li to tlenje doba nastajanja premoča, ali pa izgoreva Rusija v pepel...

Ustvarjanje jugoslovanske kulture

Na kongresu Narodne odbrane v Skoplju so z navdušenjem sprejeli pomembno resolucijo

Narodna odbrana je priredila v nedeljo veliko javno manifestacijo v Skoplju, katere se je udeležilo nad 10.000 meščanov. Predsednik Ljubomir Milijić je v govoru poudaril pomembnost letošnjega kongresa Narodne odbrane, naka je govorilo še mnogo govornikov. Manifestacija je končala zelo svečano s proklamacijo središnje uprave in sprejetjem sledeče resolucije:

1. Narodna odbrana, verna svojim slavim tradicijam in dolžnostim, ki jih je prevzela, je prepričana, da bo naš narod z že izkazanim rodoljubjem pod vodstvom našega modrega in vzvišenega kralja, s pomočjo učvrščenega narodnega in državnega edinstva obvladal vse za preke, da se kulturno in gospodarsko dvigne in doseže druge naprednejše narode, ki so se razvijali v srečnejših in povolnejših okoliščinah.

2. Ceneč velike žrtve in napore, ki jih je naš narod doprinesel za osvobodjenje in ujedinenje, smatra Narodna odbrana za prvo in sveto dolžnost, da v najgloblji pieteti izkaže dolžno spoštovanje in priznanje vsem, ki so vzdali svoje kosti in kri v temelje naše skupne domovine in so pustili oporo, naj to drago plačano tekovino negujemo, budno čuvamo in branimo pred vsemi sovražniki.

3. Vedoč, da more obstati v mednarodni tekmi samo narod, ki razvije svoje sile do vrhunca, se bo Narodna odbrana brigala, da se razmahne vse ustvarjalne sile v našem narodu na vseh poljih našega narodnega življenja in da se združijo s ciljem, da dosežejo kar najlepše uspehe.

4. Vedoč, da se more s čuvanjem svetlih tradicij očuvati moralna moč našega naroda, bo zastavila vse za ustvarjanje naše edinstvene

rasne jugoslovanske kulture. To visoko kulturo moremo negovati in doseči samo, ako čuvamo obči mir, pod katerega okrilje se lahko posvetimo intenzivnemu delu za ozdravitev vseh težkih ran, ki jih je naš narod dobil v dolgotrajnih vojskah. Poznavajoč vlogo zasebne inicijative v razvoju velikih narodov, se narodna odbrana prizadeva, da se usmeri privatna inicijativa tako, da bo podpora pri delu državne uprave, da se bo s tem naš narodni prepored izvršil čim hitreje in tembolj uspešno.

5. Kot naša največja narodna organizacija si je Narodna odbrana zadala nalogo, da v svoji organizaciji zbere vse Jugoslovane naše velike kraljevine Jugoslavije v eno nedeljivo celoto in da ulije vsem v duše in čuvstva jugoslovansko idejo, kakor jo je proklamiral naš vzvišeni vladar: Ena država Jugoslavija, en narod jugoslovanski. Narodna odbrana je prepričana, da samo s tem služi iskreno, verno in udano kralju in domovini.

To resolucijo so zborovalci sprejeli enoglasno ob frenetičnem odobravanju. Govoril je nato še predsednik Milijić in odredil enominuten molk v počastitev vseh padlih herojev.

Z ustnimi in pisanimi poročili o delu oblastnih odborov je bil kongres Narodne odbrane končan. Poročilo središnje uprave je bilo soglasno sprejeto. Ta je sprejela razrešenje, naka je bil izvoljen nov središnji odbor Narodne odbrane. Za predsednika je bil izvoljen zopet Ljubomir Milijić, general v pokoju. Volitve središnje uprave so končale z navdušenim pozdravom vseh izvoljenih, naka se je razvila debata o smernicah dela Narodne odbrane.

občinski odbor sprejel. Gospod Letnik predlaga, da bi občina nastopila proti nočnim razgrajajem. G. župan pojasnjuje, da so tozadevno že storjeni potrebni koraki in sporazumu z varnostno oblastjo. Ker je bil dnevni red izčrpan, je župan zaključil plenarno sejo.

Proslava dvanajste obletnica osvoboditve Maribora

Maribor, 24. novembra.

Včeraj je poteklo 12 let, kar je general Rudolf Maister s svojimi prostovoljci razorožil mariborsko nemško garnizijo in s tem definitivno odločil usodo Maribora in Spodnje Štajerske v korist takrat se porajajoče mlade svobodne Jugoslavije.

Tega zaamenitega zgodovinskega dogodka, ki je še preveč v spominu naše sedanosti, da bi ga mogli tako oceniti, kakor zasluži, se je kakor vsako leto tudi včeraj spomnil naš domači 45. pešpolk s svojo slavo. Slava se je pričela dopoldne ob 10:30 na dvorišču velike vojašnice kralja Aleksandra v Melju in udeležili so se je poleg vsega polka in častnikov drugih mariborskih vojaških edinic tudi številni zastopniki oblasti, društev, cerkve itd. Videhi smo škofa dr. Andreja Karlina, okrožnega inspektorja dr. Schauba, okrajne načelnike dr. Ipavca, dr. Hacinca in dr. Markarja, župana dr. Juvana, podžupana dr. Lipolda, bivšega oblastnega predsednika dr. Leskovarja, višjega državnega pravdnika dr. Jančiča, predstojnika policije nadevetnika Keršovana, predsednika Narodne odbrane prof. Kendo, zastopnike JČLige, Sokola, Češkega kluba itd. Slavnosti je pa prisostvovala tudi so-proga mariborskega osvoboditelja, ga. Marija Maistrova.

Otvoril je slavo prihod čete s polkovno zastavo, katero je vojaška godba pozdravila s pesmijo »Oj slave naše...« Sledili so cerkveni obredi, katere so opravili za pravoslavne protorej Trbojevič, za katolike kurat Zavadlal, za muslimane pa imam Ahmeović. Po končanih cerkvenih obredih je poveljnik polka g. polkovnik Karle Dolenec čestital vsemu častniškemu zboru, gostom in vojaštvu, prečital pozdravno brzjavko Nj. Vel. kralja Aleksandra in v vznešenih besedah orisal potek zgodovinsko znamenitih in usodnega dne 23. novembra l. 1918. Svoj govor je zaključil z navdušenim vzklikom Nj. Vel. kralju Aleksandru, kateremu so se pridružili vsi navzoči.

Po zunanji proslavi je bila v vojašnici še mala zakuska za častniški zbor in povabljeni goste, drugod pa za vojaštvo, ki je slavilo svojo slavo tudi še popoldne z domačo veselico in zabavo.

Otvoritev šole na Dolu pri Hrastniku

Ob navzočnosti zastopnika Nj. V. kraljice Marije g. polkovnika Kostiča iz Celja je bila v nedeljo otvorena ter blagoslovljena nova šola na Dolu nad Hrastnikom. Cerkevne obrede je izvršil dekan g. dr. Krule iz Laškega ob asistenci duh. svetnika g. Gašpariča ter kateheta Rajeja iz Trbovelj ter domačih gg. duhovnikov. Med slovesno mašo, ki je bila darovana na odru šolske telovadnice, je pridigoval g. dekan, čigar govor je bil prepleten z domoljubnimi izreki. Petje med mašo je oskrbel vzorno g. Cander s svojimi učenci. Po maši pa je povzel istotam besedo g. šolski upravitelj, spominjajoč se v prvi vrsti prevzišene kraljeve rodbine, nadalje pa vseh dobrotnikov, ki so pripomogli, da se je dvignila iz tal tako mogočna stavba, ki je v čast celotni domovini. Navzočega rudniškega ravnatelja je prosil, da izreče v Ljubljani v centrali TDD, ki je prispevala največ k stavbi, posebno zahvalo.

V Beograd na kraljevi dom so odposlali udanostni pozdrav. Nato je govoril g. polkovnik Kostič, spominjajoč se pred vsem doma Nj. Vel. kraljice, ki jo ima čast zastopati, nato pa je omenjal stremljenje po izobrazbi, ki je zlasti v tej banovini izredno ter je izrekal priznanje požrtvovalnosti dolžkih občanov. Pesniško navdahnjen je bil govor g. banovinskega nadzornika g. Fortunata Lužarja, lep tudi govor g. sreskega nadzornika g. Potočnika ter h koncu g. Kislingerja, ki je govoril v imenu učiteljstva, ki se je udeležilo tudi v precejšnjem številu slovesnosti.

Banket je bil prirejen v šoli ter so se ga udeležili vsi odlični predstavniki oblasti, nekateri učitelji, navzoča duhovščina ter številni podjetniki, ki so sodelovali pri stavbi. Iz šolske kuhinje je bila pogoščena šolska mladina. Posetniki otvoritve so imeli ta dan tudi priliko ogledati si razstavljeni deklislika in deška ročna dela. Dela kažejo izredno spretnost izdelovalcev. Popoldne je bila v telovadnici akademija, ki je prav lepo uspela. Odlikovali so se mali pevci pod g. Candrom in ugajala je tudi igrice g. Fr Roša.

Najlepše Miklavževo darilce

za otroke je lepa aluminijasta kuhinjska garnitura, ali vedrica za pesek, lopatica itd., katero dobite v bogati izbiri pri tvrdki

STANKO FLORJANIĆ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35.

Oglejte si zalogo in izložbe!

Gledališče

Evgenij Onjegin

V soboto smo slišali v vlogi Lenskega gosta iz Katovic, g. Stepniovskega. Bil je pred dobrim decenjem član naše opere in nas je prijetno iznenadil, ker je pel slovenski. V tem pogledu je pokazal veliko spoštovanje in naklonjenost publiki in je ravnal tako, kakor bi morali ravnati vsi oni Slovenci, ki so bili kako leto v tujini in so sedaj pri nas in ne pojo slovenski. Večjezična opera je nedvomno profanacija umetnosti, edino izredni slušaji jo opravčujejo. Pri nas se dogaja dan na dan, zato smo se je navadili — upajmo, da se ne bo vgnezdila še v dramu.

G. Stepniovski ima majhen, hriččen tenor, ki za Lenskega popolnoma zadostuje, igra umerjeno in poje čisto in dinamično. Sploh je dinamika v naši operi posebno poglavje. Nekateri so jo začeli resno gojiti, drugi nanjo sploh ne mislijo. Tako nisem slišal n. pr. od ge. Kogejeve še ne enega tona »piano«. Ali ni škoda vseh dinamičnih odtenkov v orkestru, ako jih pevec briskira

Slavko Ostere.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.
Začetek ob 20. uri zvečer.
Torek, 25. novembra: Zaprto.
Sreda, 26. novembra: Serija A-000.001. Red D. Četrtek, 27. novembra: Gostovanje ljubljanske drame v Kranju: ob 15. uri »Snegulčica«, ob pol 21. uri »Sveti plamen«.
Petek, 28. novembra: »Sveti plamen«. Red E.

Opera.
Začetek ob 20. uri zvečer.
Torek, 25. novembra: »Moč usode«. Red B.
Sreda, 26. novembra: Zaprto.
Četrtek, 27. novembra: Prireditve Rdečega križa. Izven.
Petek, 28. novembra: »Tosca«, gostovanje baritonista g. Baklanova. Izven.
Sobota, 29. novembra: »Vesela vojna«. Red C.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU!
Torek, 25. novembra ob 20. uri »Lutka« ab. A. kupon.
Sreda, 26. novembra. Zaprto.
Četrtek, 28. novembra ob 20. uri: »Življenje je lep« ab. B.

Iz mariborskega gledališča. Danes v torek se bo ponovila Audranova opereta »Lutka«, ki je pri vseh svojih dosedanjih vprizoritvah zaradi svoje izredno vesele vsebine in ljubke muzike dosegla mnogo odobravanja. Ab. A. Kupon. — V četrtek 28. t. m. bo prva repriza zanimive optimistične komedije Marcela Acharda »Življenje je lep«, ki je pri svoji nedeljski premijeri dosegla kar najlepši uspeh. Ab. B.

Proračunska seja v Slovenjgradcu

Slovenjgradec, 22. nov.

V petek 21. novembra se je vršila važna seja občinskega odbora z glavno točko dnevnega reda poleg drugih zadev in to: proračun za leto 1930/31.

Po otvoritvi se je v čitanju zapisnika zadnje seje, ki je bil soglasno sprejet, so bile rešene predhodne zadeve. Soglasno se dovoli otvoritev nove restavracije III. reda v Sokolskem domu in dovoljenje, da sme stavbna tvrdka Kalušnik iz Celja ustanoviti v Slovenjgradcu svojo podružnico. G. župan dr. Bratkovič poroča o avdijenci ob priliki poseta gg. ministrov, da je z g. dr. Majerleto zastopal slovenjgraški srez in pri tej priliki iznesel želje sreza: regulacijo Mislence, da se lesni industriji, ki je glavna gospodarska panoga v srezu in je sedaj v krizi, odpre svetovni trg, zadevo prepotrebne mestne vodovoda in še druge aktualne prošnje, katere so gg. ministri z obljubo pomoči sprejeli na znanje. Poprava klavnice se ne izplača in se bo v kratkem zidala popolnoma.

Obč. odbor je z malimi izpremembami sprejel predloge ankete glede imenovanja cest in ulic, ki jo je sklical g. župan pred kratkim. Nato sledi poročilo načelnika fin. ods. g. Eiletza o proračunu za leto 1930/31., ki je bil soglasno sprejet.

Dohodkov je 441.545/40 Din, izdatkov pa Din 441.545/40.

Prvojni tuk. gasilnega društva, da bi mestna občina prevzela vso oskrbo orodja, se ugoti in bi bili vzdrževalni stroški letno 24.000 Din in se nekatere postavke proračuna zmanjšajo. Izvoljen je bil gasilski odsek, v katerem so g. župan dr. Bratkovič, nač. fin. ods. g. Eiletz in šol. upr. g. Kopač. — Primarij g. dr. Železnikar je stavil predlog, da naj mestna občina prične z energično akcijo proti neupravičeni draginji v mestu, posebno pri kruhu in mesu, kar se soglasno sprejme. Nato sledi manj važne zadeve, nakar g. župan zaključil sejo.

Krvav pretep v Lužah pri Senčurju

Fant v pijanosti prerezal svojemu tovarišu trebuh.

Kranj, 24. novembra.

Danes dopoldne se je na sejmu v Kranju razširila vest, da je bil v Lužah v noči od nedelje na ponedeljek grozen pretep med fanti. Naš dopisnik je imel priliko govoriti s fantom, ki je bil pri pretepu sam navzoč.

Popoldne so pili v gostilni »pri Kodru«. Potem so se malo vasovali in se počasi razšli okoli treh ponoči proti domu. Pet jih je pa še ostalo. Ker so bili že zelo vinjeni, so se začeli med sabo pripraviti in prišlo je do pretepa. Začeli so najprej s pestmi. Najhujša med vsemi sta bila 22-letni Molač Janez, vulgo Kalinov, ki je čevljar, in 30-letni posestnikov sin Štirn Janez, vulgo Urbenov. Oba sta zelo močna, ponosna fanta in sta bila do zadnjega dobra prijatelja. Vzrok pretepu je samo pijanost. Štirn je zasledoval Kalina do njegovega doma. Kalinov starejši brat je slišal prepri pred hišnimi vrati, pa si ni upal poseči vmes.

Ker Štirn Kalinu ni mogel drugače do živga, je segel po nož in ga parkrat sunil v trebuh. Kalin se je takoj onesvestil. Prgišče črev mu je pogledalo izpod kože. Štirn se je takoj skrila, ker se je zbal orožnikov. Poslali so nemudoma v Kranj po zdravnika. Zdravnik g. dr. Josip Bežek, ki mu je nudil prvo pomoč, opisuje grozen pogled na Kalina, ki je imel vse razdejan trebuh. Za silo ga je obvezal, nato pa odredil takojšen prevoz z rešilnim avtomobilom v ljubljansko bolnico. Kranjski gasilski rešilni avtomobil ga je že ob sedmih zjutraj odpeljal v Ljubljano. V Ljubljani so ga takoj operirali. Čreva so bila hudo inficirana. Bolnikovo stanje je zaenkrat zelo nevarno.

To je zopet žrtev neprestanega pijančevanja, ki je v kranjski okolici tako razširjeno in ki vsestransko uničuje zlasti mlade moči. Denar in vino sta dve veliki nevarnosti za kmečke pa tudi za delavske fante.

Tragična smrt najstarejšega mariborskega izvoščka

Maribor, 24. novembra.

Včeraj zjutraj se je po Mariboru bliskovito naglo razširila vest, da se je na cesti med mostom in Radvanjem dogodila nesreča, katere žrtev je postal nad sedemdesetletni starosta tukajšnjih izvoščkov, vedno vedri in dobrodušni Jernej Ternovšek.

Nesreča se je dogodila že ponoči. Jernej Ternovšek je v soboto zvečer peljal v Radvanje mladoporočena Ivana Gradišnika iz Studencev in Marijo Schlauerjevo iz Radvanja, kjer je bila potem na nevestinem domu gostija. Ternovšek je ostal v Radvanju do krog 23. ure, na kar se je s svojim dvoprežnim vozom napotil proti domu v Jezdarski ulici št. 8. Kako se je med potjo zgodila nesreča, ne moremo točno opisati nihče, ker ni bilo prič, po dejanskem stanju se pa sodi sledeče:

Jernej Ternovšek je na vozu najbrže zaspal in konji so v temi zašli na rob ceste, tako da se je voz nenadoma zvrnil v približno 2 metra globoko strugo Radvanjskega potoka, kjer je Ternovška pokopal pod seboj, tako da se je v vodi zadušil. En konj se je pri tem odtrgal in zbežal v mesto, kjer so ga našli na Betnavski cesti, drugi se je pa pogreznil v močvirje, tako da so ga morali rešiti šele pozvani mariborski gasilci, ki so izvlekli izpod voza tudi Ternovška, seveda mrtvega.

Ternovškovo truplo je do jutra ostalo na kraju nesreče, dokler ni prispela sodna komi-

Divji lovci streljali na čuvaje

Po lovskih revirjih Storžiče delajo številni divji lovci občutno škodo

Kranj, 23. novembra.

V zadnjem času so se začeli v lovskih revirjih, ki se nahajajo v območju Storžiča, pojavljati divji lovci.

Že dne 19. oktobra okoli sedmih zjutraj je lovski čuvaj Krč Janez iz Nove vasi pri Predvoru zasačil v revirju industrijalca Franca Dolenca na Mačevskem sedlu dva neznanca, ki sta iskala sled za ustrezno divjačino. Malo prej pa je bil zaslišal na istem mestu strel. Krč se jima je približal in ju opazoval v razdalji 100 m z daljnogledom. Imela sta s sabo lovski puški. Eden je bil srednje velik, drugi pa visoke postave. Ko sta ugledala, sta zbežala.

7. novembra okoli poldneva pa sta lovška čuvaja Koren Franc iz Tatinca in Tomažič Franc iz Bašlja ugledala na Malem Storžiču tri moške, ki so bili vsi oboroženi s puškami. Eden od njih je nesel ustrelje-

no divjačino. To je bilo v revirju trgovca Dolenca Edvarda iz Kranja. Čuvaji so jih zasledovali do Krničarjeve kože. Tam pa so začeli divji lovci streljati na čuvaje. K sreči ni noben strel zadel. Ko so začeli streljati tudi lovski čuvaji, so divji lovci pobegnili proti Lomu. Na licu mesta pa so čuvaji našli nahrbtnik, v katerem se je nahajala ustreljena žival in žepna električna svetilka. Divjih lovec niso spoznali.

Dne 18. novembra pa so lovski čuvaji lesne družbe »Jezerško« zasačili dva lovška tatova, ki sta devala ustreljeno košuto ravno iz kože. Po vsestranskem zasledovanju so prišli do indicij, da so bili opisani divji lovci iz vasi Loma in sv. Katarine. Lovski čuvaj Ojcel Andrej je enega celo spoznal. Bil je to neki Meglič iz Loma.

O rezultatih nadaljnega raziskovanja bomo še poročali.

Tatova kovčega s 75.000 franki prijeta

Okradla sta našega državljana v Belgiji in pobegnila ter denar so ju prijeli jeseniški orožniki

Jesenice, 23. novembra.

Dne 13. t. m. se je zgodila, kakor smo kratko že poročali, tatvina brez primere. Delavec Popovič Mile, roj. 1904 v Bradiči, srez Loznica, in Bačič Mate, roj. 1893 v Drinovcih, obč. Dornš-Split, mornar, sta okradla 13. t. m. v Jamepe Sur Maux pri Bruslju jugoslovanskega državljanca Duvnaka Štepa za 57.000 frankov in pobegla preko Holandije in Nemčije v Avstrijo.

Od Beljaka do Korenskega sedla sta se

pripeljala z avtomobilom, kjer jih je na meji že čakala tiralica jeseniškega komisarijata. Začetkoma sta tatvino trdovratno tajila, končno sta se pa pod težo dokazov udala in deloma priznala zločin, vendar se izgovarjata drug na drugega.

Ukradeni denar sta deloma pripravila, deloma neznan kam skrila. Pri sebi sta imela le potrebno za pot, in to v raznih valutah. Po zaslišanju so ju predali sodišču v Ljubljani.

Premetena detomorilka

Svoje dete umorila, moža je pa prevarila s tujim otrokom

Krško, 22. novembra.

Kot je »Jugoslovan« že poročal, je neka Terezija Šiško nakupila v dveh trgovinah v Krškem raznega perila na račun g. Bonove v znesku 1000 Din. Bila je zasačena in potem na prošnjo moža zopet izpuščena, ker je le-ta poravnal vse stroške. Zadeva pa s tem še ni končana.

T. Š. je bila namreč pred letom dni s svojim zaročencem, sedanjim možem, v blagoslovljenem stanju. Bila je tokrat še služkinja v Krškem. Kmalu potem se je tudi poročila. Otroka pa ni prinesla v zakon in prepričala je moža, da je pred porodom odšla v Ljubljano in oddala dete v Dečji dom v rejo. Pozneje je mož le silil, naj vzame otroka domov, češ, da imata dovolj premoženja itd. Najprvo se je temu žena trdovratno upirala, končno sta se pa v ponedeljek 17. t. m. napotila v Ljubljano po otroka.

V Ljubljano po tujega otroka

V Ljubljani je navihana žena pregovorila moža, da je počakal v neki gostilni, sama pa odšla v Dečji dom in tam prosila za enoletnega otroka, češ, da ga vzame za svojega. Trdila je, da ima z možem lepo posestvo, sta brez otrok in pripravljena vzeti tujo siroto za svoje. Predstavila se je z napačnim imenom in navedla istotako napačno bivališče Škofjo Loko. Res ji

sija, ki je odredila prevoz v mrtvašnico na Pobrežju. Da se ugotovi način nastopa smrti, je bilo danes starčkovsko truplo obducirano. Nesreča je v Maribru vzbudila globoko sožalje s pokojnikovo ženo in njegov hčerko.

Nesreča na Jesenicah

Jesenice, 23. novembra.

Pred kratkim smo poročali, da se je na Javorniku v tovarni KID težko ponesrečil g. Planinšek Jakob, ki so mu padle pločevine na nogo ter mu jo zmečkale. Tre dni pa se je v omenjeni tovarni primerila druga nesreča. Delavec Bldovec Franc je hotel napeljati tovarniški jermen čez neko kolo, pri čemer se je močno poškodoval, ko je padel 4 m globoko na tla. Dobil je občutne poškodbe na obrazu in desni roki, kjer mu je oster predmet pri padcu prerezal žilo dovodnico. Ponesrečenca so spravili delavci v bližnjo bolnico, kjer ga zdravi tamošnji zdravnik.

35 so jih pogodili . . .

Porcelanasti izolatorji namesto tarč

Rakek, 24. novembra.

Česa se dandanes otroci ne domislijo. Nič manj kot 35 porcelanastih izolatorjev, razbitih seveda, je našel brzojavni nadziralatelj na telefonski progji od Unca do občinske meje proti Planini. Na razmeroma zelo kratki progji. Pa je povpraševal tu, povpraševal tam in nazadnje dognal, da so jih razbili pastirji, ki pasejo ob progji.

Ure na paši so zelo dolge, posebno v jeseni. Prav lepo se da preganjati dolgčas na ta način, da se kosajo, kdo bo dalje vrgel kamen in kdo bo bolje zadel. Prav posebno pripravna tarča je pa ravno izolator na brzojavnem drogu. In kako imenitno se razletji, če ga dobro zadeneš, sicer res stane 25 Din nov in pa še monter računa 4 kovače, če pritrdi novega. Zabava je

Nedelja v znamenju noža

Ljubljana, 24. novembra.

Vino prinese navadno prepire, iz teh sledi pretep in posledica je navadno bolnica. Pretekla nedelja je bila polna avantur znanih vitezov noža.

Predilniški delavec Gašperlin Andrej, 30 let star, stanujoč v Bistrici št. 66 občina Kovno pri Kranju, je postal žrtev prepira. Med njegovim svakom in nekim neznancom je prišlo do prepira. Beseda je dala besedo in na mah sta si bila moža v lasih. Gašperlin je videl, da bo svaki slaba predla in je prišel na pomoč. Neznane je nenadoma potegnil nož in mu zadal več sunkov v hrbet. Smrtno nevarno ranjenega prepehali v ljubljansko bolnico.

Harakiri.

24-letni čevljar Milač Janez iz Luž pri Senčurju se je danes okoli 3. ure zjutraj vračal domov. Med družbo je nastal nenadoma prepri, tekem katerega je sunil Janez Štirn s nožem Milača v trebuh. Sunek je bil pravcati harakiri izi so čreva dobesodno pogledala iz telesa. Prepehali so ga v bolnico, kjer pa imajo malo upanja, da bo okreval, kajti rana je smrtonевна.

Nož v hrbet.

Elektromonter Gazbar Anton iz Zelene jame, star 22 let je bil v gostilni Grušič v Zeleni jami. Alkohol je povzročil pretep in Gazbar je dobil v hrbet nož. V bolnici so ugotovili, da rana ni težkega značaja.

Nesreča pri nogometu.

V Domžalah je bila v nedeljo nogometna tekma. Med igro je dobil Košenina Ivan, železniški uslužbenec v Ljubljani, močan sunek v prsa in je moral v bolnico. Poškodovan je eden izmed najboljših nogometašev v Ljubljani.

S steklenico po glavi.

Rudarski delavec Batičič Alojzij iz Kozarij je bil v gostilni na Friškvcu. Radi malenkostnega vzroka je nastal pretep. V gostilni navzoči Hafner je s steklenico v roki navahil na Batičiča in ga udaril po glavi.

Junaki noža v Kolodvorski ulici.

Sinoči je bila Kolodvorska ulica priča krvavega pretepa. Ni še pojasnjeno, da-li je bila vinjenost ali kako krilo. Vsi udeleženci so bili deležni večjih ali manjših prask, najbolj sta pa občutila pretep tipograf Učiteljske tiskarne Bančar Stane in 20-letni pekovski pomočnik Martič Rudolf iz Cerkvene ulice. Oba sta dobila z nožem sunke v hrbet.

Spomin ga je zapustil.

Uradnik K. P. iz Rožne doline je bil v nedeljo v gostilni pri »Alešcu«. Pripeljan je bil iz Ježice v bolnico, močno pobit nad očesom. K. se sploh ne spominja, kako je prišel v mesto in kdaj je poškodbo dobil. Bil je najbrže sladko ginjen, toda tudi o tem ne ve ničesar.

Slovenska Bistrica

Nakup zemljišča za novo šolo. Končno je vendar storjen prvi korak za zidanje nove šole. Komisija Krajevnega šolskega odbora je včeraj kupila za novo šolo, od uradne komisije že pred časom odobreno zemljišče od lastnika g. Zuraj Ivana po Din 8 za 1 m².

Cenitev škode. Kakor smo že poročali, je vihar in sneg povzročil občinam na Pohorju v gozdovih ogromno škodo. Ker je pomoč nujno potrebna, je na prošnjo prizadetih odposlala kr. banska uprava g. nač. svetnika I. Trampuša, ki se je mudil več dni na Pohorju, da na licu mesta oceni škodo. Prizadeti so polni nade na hitro pomoč.

Črnomelj

Rdeči križ. V nedeljo 23. t. m. se je pod spretnim vodstvom notarjevega sina akademika Skrisperja Leona vršila animirana propagandna in dobrodelna veselica Rdečega križa v prid gladnim in postavitvi Zdravstvenega doma v Črnomlju, ki je napolnila ves Sokolski dom. Bili so navzoči vsi sloji, zlasti tudi okolica. Uspeh je bil velik. — Ne more se prezreti, da spada Zdravstveni dom tudi med aktualna vprašanja sreza Črnomelj. — Program je bil ob danih skromnih sredstvih prav srečno izbran in vrljo dobro izveden. Veliko zanimanja in pohvale je zbudilo govorniško-dovršeno in vsebinsko bogato predavanje g. podpredsednika ljubljanskega oblastnega odbora Rdečega križa g. prof. inspektorja prof. Westra o ciljih in nalogah Rdečega križa in o zaščiti ljudstva v plinski vojni.

Bled

Vreme. V nedeljo dopoldne je bilo južno in deževno, popoldne se je pa na mah spreobrnilo v mrzlo severno in vetrovno. Hribi so kakor izklesani v jasnem nebu in nam jamčijo še za lepe poznojesenske dni.

Stavbena dela pri novih zgradbah Grand hotela Toplic, hotel Park in nove kazine naglo napredujejo. Ako vreme ne bo nagajalo, bodo vse stavbe do novega leta pod streho. Vile g. poštnega upravnika Breganta in g. Florjančiča so v notranjščini že domalega dogotovljene. Dela pri basaltiranju kolodvorske ceste bodo do srede decembra končana.

Osebnost. G. Lokar Franjo, prokurist parne žage Jan, je prestavljen na novo službeno mesto k podružnici Ljubljanske kreditne banke v Črnomelju. Na novem službenem mestu nu želimo obilo uspehov!

Diploma. Te dni je diplomiral na ljubljanski tehnični naš g. Bertl Plemelj za inženjerja gradbene tehnike. Mlademu inženjerju iskreno čestitamo!

Jugoslovanci dobite v trafiki Mandelj, kjer je pošta in lekarna. Stane samo 1 Din.

Popravila smuške skakalnice. Pred kratkim so pričeli popravljati delavci pod vodstvom inženjerja g. Janka Janša veliko in malo skakalnice v Zaki, kjer se bodo vršili začetkom februarja internacionalni smuški skoki. Pri popraviljanju je zaposlenih približno 15 delavcev.

Drobnica v jeseni in zimi

Jesena prinaša tudi drobnici marsikatero spremembo. Predvsem nastaja z nastopom jeseni nov način krmjenja, to se pravi z zelene krmiljenja prehajamo na suho krmiljenje. Ta prehod naj bi se vršil po možnosti postopoma. Važno je nadalje, da ne krmimo preko zime živali, ki so postale nesposobne za pleme, ali kakor n. pr. pri perutnini, da izločimo one kokoši, ki so postale slabe jajčarice. Prav posebno je to slučaj pri racah, ki se ne mislijo obdržati za pleme, vse je treba poklati in prodati. Raca je posebno požrešna žival in se krmiljenje preko zime sploh ne izplača. Poleg tega pa raca v zimskih dneh tudi pri dobrem krmiljenju izgubi na teži in jo moramo potem spomladati kaj pridno krmiti, da pride zopet do svoje jesenske teže. Ravno tako je postopati z odvisnimi petelinami in ostarjeli kokošmi. Mlade petelinke bi eventuelno od slučaja do slučaja kazalo še nekoliko opitati, potem pa postanejo neizogibno sposobni za zakolj. Gosi običajno tudi kmalu po nastopu jeseni pričnemo pitati, tako, da so do konca meseca novembra, oziroma do božiča godne za prodajo, v kolikor ne prihajajo v poštev za pleme.

Kokoši so ob nastopu jeseni precej delikatne. Proti vlagi in mrazu že po naravi močno občutljive, morajo biti skrbno negovane in zaščitene, če hočemo ohraniti vsaj delno nesnost. Posebno pozornost moramo posvečati krmiljenju, ki mora biti ob tem času kaj raznovrstno. Krmila naj vsebujejo dovolj apnenca in tošč, ker tolsta hrana varuje živali proti mrazu. Posebno dobro krmilo je seme solunčnih rož.

Pri nastopu mraza moramo paziti pri kozah in kuncih, da jim ne pokladamo sveže hrane, ki pri teh živalih povzroča razne bolezni, koliko itd. V kolikor se rade gojijo za pleme, se ne smejo krmiti niti preveč razkošno, še manj pa preveč skromno. V prvem slučaju prično nesti jajca, ki niso godna za valjenje, v drugem slučaju pa postanejo tako mršave, da jih le s težavo pripravimo zopet k normalni teži. Tudi pri golobih ni na mestu preobilno krmiljenje. Predvsem pa je pri domačih golobih potrebno, da jih spolno ločimo, ker drugače nastopi prezgodnja paritev.

Zelo važno za gojitelja drobnice je, da pazi, da ob nastopu mraza zaščiti hleve in staje proti mrazu in jih ohrani dovolj tople. Tudi proti prepihu in vlagi moramo prostore, kjer se nahaja drobnica, dobro zavarovati. Kokoši, ki se nahajajo v mrzlih prostorih, postanejo zelo nerentabilne, ker prično z nosnostjo šele zelo pozno. Poleg tega pa nastajajo v vlažnih in mrzlih prostorih bolezni, ki se zelo težko lečijo. V kokošnjakih mora znašati temperatura vsaj 4-5 stopinj toplote. Rade in gosi prenašajo tudi manjše temperature, če jim nudimo dovolj dobro stelo. Ravnotako potrebujejo tudi kože in kuncu toplo stajo.

Gospodarske vesti

× Delavnost Narodne banke. Na sobotni seji upravnega odbora Narodne banke je bilo sklenjeno, da se vsled stalnega rajširjenja delavnosti našega novčanega zavoda prične z ustanavljanjem podružnic v vseh važnejših trgovskih in gospodarskih središčih. Istotako se je razpravljalo o gradbi lastnih bančnih zgradb v krajih, kjer banka še ne razpolaga s svojimi gradbami. V prihodnji seji upravnega odbora Narodne banke se bodo vsa ta vprašanja proučila tudi v podrobnostih. Istotako pa se bo pretresalo tudi vprašanje tovarne novčanice v Topčideru kakor tudi plasiranje novih novčanice po 10 in 100 Din.

× Ugoden potek našega letošnjega izvoza. Kljub temu, da mnoge države zapirajo pot našim žitaricam, je na podlagi uradnih podatkov razvidno, da se naš izvoz prav zadovoljivo razvija. Vsled slabe letine sadja v inozemstvu se je letos naš izvoz sadja povečal za 35%. Letošnja izvozna kampanja našega izvoza je naravnost presenetil naše gospodarstvenike. Smatra se, da znaša vrednost do sedaj izvoženega sadja nad 600 milijonov Din, kar pa izvoz še ni končan, pač pa se nekateri proizvođači baš sedaj najbolje prodajajo, smatrajo naši gospodarski strokovnjaki, da bi izvoz sadja znašal preko 1 milijarde Din. Posebno dobro so odrezali nekateri kraji v Srbiji, Dalmaciji in v okolici Maribora. Iz okolice Kraljeva poročajo, da so tamkajšnji sadjarji prejeli nad 20 milj. Din za sadje, mnogo blaga pa imajo še pripravljene za izvoz. Skupna letošnja prodaja žitaric in tem okolišju ni dala niti tretjino tega, kar se je vnovčilo za sadje. Izvanredno ugodna konjunktura našega sadnega pridelka bo gotovo pripomogla k temu, da se bo naše poljedelstvo preorijentiralo in prešlo iz ene trenutno neugodne poljedelske grane k drugi, ki nudi več perspektiv za bodočnost. Seveda pa moramo biti tudi tu oprezní, da ne bomo stvari preveč forsirali in dosegli v nadprodukciji ravno nasprotno, kar smo želeli. Velika nevarnost našega letošnjega povečanega izvoza sadja obstaja tudi v tem, ali smo v dovoljni meri posvečali našemu izvozu dovolj pažnje. Če smo letos izvažali dobro, zdravo in sortirano sadje, smo si s tem ustvarili pogoje tudi za bodoče. Če pa smo izvažali vse, brez prave izbire in še celo pod našo jugoslovansko firmo, potem smo zopet

zamudili ugodno priliko, da deklariramo našemu sadju sloves, ki mu pritiče. V kolikor smo prejeli informacij z Dravske banovine, si je štajerska sadjarska zadruga v Mariboru prizadala, da je v resnici izvažala samo prvovrstno sadje. Z drugih krajev zopet nismo dobili tako ugodnih poročil. Vsekakor pa je treba našemu zavodu za pospeševanje zunanje trgovine priznati, da je v polni meri čeval sloves našega sadja, v kolikor mu je pač bilo to mogoče. V Zetski banovini, kjer so se mudili nekateri gorški trgovci, so se prav laskavo izrazili o promptnih intervencijah Zavoda. Letošnja praksa bo najbrže pokazala, da se bo morala v bodoče kontrola nad izvoženim sadjem še bolj pootriti.

× Opozoritev na tečaj za pršenje barv. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani ponovno opozarja ličarsko-pleskarske, kleparske, mizarske, strgarske, usnjarske in čevljarške obrtnike in pomočnike na tečaj za pršenje barv, ki ga zavod priredi od 3. do 13. decembra t. l. v Ljubljani. Prijave je poslati pismeno na Zavod PO Zbornice TOI v Ljubljani do petka 28. t. m.

× Zakon o likvidaciji Begluških posestev. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra financ in po zaslusanju predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o likvidaciji odškodnine za Begluška posestva v Bosni in Hercegovini.

× Grški proračun. Minister za finance je predložil parlamentu proračun za 1931/32. Po ekspoziciji ministra za finance so se prejšnja proračunska leta po stabilizaciji zaključila s presežki. Tako je bilo leto 1927/28 zaključeno s presežkom 620 milijonov drahem, leto 1928/29 s presežkom 540 milijonov, 1929/30 240 milijonov drahem, a leto 1930/31 se bo predvidoma zaključilo s presežkom 350 milijonov drahem. Letošnji proračunski načrt, ki je bil predložen parlamentu, kaže popolno ravnotežje in ima vrhu tega rezerve 47 milijonov drahem za nepredvidene kredite in proračunska dopolnila. Ko je minister za finance pojasnjeval parlamentu proračunski načrt, je naglašal povoljno stanje državnih financ in odprto silo, s katero se je zasebna inicijativa borila zoper splošno gospodarsko krizo.

× Epidemija bančnih polomov v Združ. državah. Zadnjih pet dni je v USA propadlo 110 bank, 11 bank, ki so bile same začasno zaprte in bi se bile morale večraj zopet odpreti, je ostalo še naprej zatvorjenih.

Borzna poročila

dne 24. nov. 1930

Devizna tržišča

Ljubljana, 24. nov. Amsterdam 22'76, Berlin 13'4975-13'4975, Bruselj 7'8866, Budimpešta 9'8889, Curih 1094'40-1097'40, Dunaj 7'9468 do 7'9768, London 274'26-275'06, Newyork 56'455, Pariz 222'24, Praga 167'68, Trst 294'90-296'90.

Zagreb, 24. nov. Amsterdam 22'7238-22'7838, Dunaj 794'68-797'68, Berlin 13'4675-13'4975, Bruselj 788'66 bl, Budimpešta 987'39-990'39, London 274'26-275'06, Milan 294'972-296'972, Newyork ček 56'445-56'645, Pariz 221'24-223'24, Praga 167'28-168'08, Zürich 1094'40-1097'40.

Beograd, 24. nov. Amsterdam 22'72-22'80, Berlin 13'4655-13'4955, Curih 1094'40-1097'40, Dunaj 794'68-797'68, London 274'26-275'06, Milan 294'96-296'96, Newyork 56'3550-56'5550, Pariz 221'24-223'24, Praga 167'28-168'08.

Dunaj, 24. nov. Amsterdam 285-86, Beograd 12'5625, Berlin 169'30, Bruselj 98'98, Budimpešta 124'21, Bukarešta 4'217, Kopenhagen 189'75, London 34'4937, Madrid 80'90, Milan 37'075, Newyork 710'30, Pariz 27'91, Praga 21'0625, Sofija 5'1375, Stockholm 190'65, Varšava 79'575, Zürich 137'62.

Curih, 24. nov. Beograd 9'1280, Pariz 20'2175, London 25'0612, Newyork 516'10, Bruselj 71'91, Milan 21'0125, Madrid 58'35, Amsterdam 201'62, Berlin 123, Sofija 3'1325, Praga 15'30, Varšava 51'85, Budimpešta 90'235.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 24. nov. Drž. pap.: 7% inv. pos. 85'50-87'50 (87), vojna škoda 428-428'50 (430), vojna škoda dec. 428-429 (428'50, 428), febr. 417'50-420 (418'50), 4% agr. obv. 51'50-52'50, 7% Bler pos. 81-81'125 (81'25), 8% Bler pos. 91-91'25 (91'25), 7% pos. hipot. 80-81'25. — Bank e: Hrvatska 52-60, Pristeditonka 930-932, Udružena 191'75-192, Ljublj. kred. 122 d, Medjunarodna 67 d, Narodna 8050-8100. — Ind.: Šečerana Ojsek 297-298, Trboveljska 373-378, Slavonija 200-201, Vevče 124-125.

Beograd, 24. nov. 7% inv. pos. 86'50, 4% agr. obv. 52'50, 7% pos. drž. hip. b. 81'50-82'50, 7% Bler 81'71, vojna škoda 448'50, ult. nov. 448'50. Dunaj, 24. nov. Bankverein 16'90, Kreditni zavod 47, Dunav-Sava-Adria 12'75, Prioritete 86'60, Trbovlje 46'70, Leykam 3'65.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca čvrsta, promet: 5 vag. pšenice, 6 vag. koruze.

Novi Sad, 24. nov. Koruza: baška, sremska stara 90-92'50, baška, sremska nova 68-70, baška, sremska nova dec., jan. 70-72'50, baška, sremska nova marc, april, maj 85-87'50, sremska nova posušena 77'50-80, sremska nova posušena, ladja 85-87'50 — Otrobi: baški, sremski, ban. 65-67'50. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet pšenice 8 vagonov, koruza 45 vagonov, moka 6 vagonov, otrobi 9 vagonov. — Tendenca: koruza trdna, ostalo neizpremenjeno.

Budimpešta, 24. nov. Tendenca trdna, promet živahen. Pšenica: marc 15'74-15'90, (15'77 do 15'78), maj 15'74-15'87 (15'76-15'77). — Rž: marc 9'40-9'45 (9'40-9'42). — Koruza: maj

12'15-15'42 (12'31-12'32), transit maj 10'25 do 10'40 (10'20-10'25).

Živinska tržišča

Dunaj, 23. nov. d. Goveji trg. Prignali so 2312 goved, od teh 1539 mastnih in 773 košenih. Promet je bil mlačen. Prvovrstno blago in biki so se pocenili za pet grošev pri kg, druge kvalitete od 5 do 10 grošev. — Svinjski trg. Na jutrišnji svinjski trg utegnje prignati 8500 do 9000 mesnatih in 4400 mastnih prašičev.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca neizpremenjena, promet: 1 vagon oglja, 2 vagona drv, 1 vag. remeljnov.

Sport

Nedeljski sport.

Prav lepo nedeljo smo imeli v Ljubljani, za sport je pa bila malodane izgubljena. Stanje postaja čim dalje bolj brezupno, sedaj nimamo niti domačih tekem.

Edina prireditev je bil dopoldanski gozdni tek SK Ilirije za smučarje. Tek, ki je bil zamišljen kot gozdni, se je moral spremeniti radi malega števila prijav. Na mesto po gozdu, se je teklo po igrišču. Startalo se je v dveh skupinah, v seniorski na 7-5 km, v juniorski na 3 km. Povsod so tekmovali izključno člani Ilirije.

V seniorski skupini je zmagal lahkoatlet Majhenič v času 28:23. Drugi in obenem prvi izmed smučarjev je bil Oswald v času 29:12, 3. Marchiotti Silvio 29:48. Vsega je startalo 6 tekmovalcev.

Mnogo ostrejša je bila borba v skupini juniorjev oziroma novincev. Zmagal je lahkoatlet Glavnik Ludvik v času 11:08, eno sekundo več je rabil Gregorič Lojze, 3. Zuccatto Remigij 11:17. Teklo je 8 tekmovalcev.

Popoldne se je vršila trening tekma Ilirija: Grafika, ki je privabila na igrišče precejšnje število prijateljev nogometa. Po obojestransko zanimivi igri je zmagala Ilirija z 8 : 6. Precej krivde na dobljenih golih nosi vratar Ilirije, ki ni dobil dosti več kot 6 strelav na gol.

V Beogradu je gostoval v soboto in nedeljo Hašk, bil pa je obakrat poražen: v soboto je zmagal Soko s 3 : 1, v nedeljo Jugoslavija s 3 : 2. Pri Hašku je po dolgem času zopet nastopil Hitrec.

BSK je gostoval v Pragi. Nastopil je proti prvaku Čsr.-Slaviji in dogel časten rezultat 1 : 3. Tekmo je zelo oviralo izredno viharno vreme.

V Zagrebu se je nadaljevalo prvenstvo. Gradjanski je premagal Graficarja z 2 : 1, Železničarji Sparto z 3 : 0 in Viktorija Sokola z 2 : 0.

Na Dunaju sta bili samo dve tekmi, ostale so bile radi viharja odpovedane. Na Hohe Warte je bila močno poškodovana tribuna. Slovan je podlegel Vieni z 0 : 2, Wac : Austria 3 : 2.

TEKMA ZA BLAGAJNO LNP.

I. S. S. K. Maribor : S. K. Železničar 4 : 4 (0 : 1, 3 : 3).

V ljudskem vrtu se je v nedeljo odigrala tekma za blagajno L. N. P., ki je končala neodločeno, vkljub podaljški 2 x 15 minut. Tekma je končala v popolni temi in je smatrati podaljšek 2 x 15 minut popolnoma iregularno.

Tekma je bila v prvem polčasu dokaj nezanimiva. Niti eno, niti drugo moštvo ni pokazalo vseh svojih zmognosti. Zdelo se je, da ne polagajo velike važnosti na izid tekme. Sele ko so Železničarji zabil prvi gol, se je pokazala igra, ki je držala občinstvo v napetosti.

Maribor je bil v prvi polovici v precejšnji premoči. Napad je predvedel dobro kombinacijsko igro, vendar so se njegovi napadi večinoma razbili ob dobri obrambi nasprotnika. Tudi v drugi polovici je bil Maribor stalno v rahli premoči. Da ni I. S. S. K. Maribor zmagal, je le zasługa vratarja Pišofa, ki je branil večkrat skoraj neverjetno.

Razmerje cornerjev 14 : 1 za Maribor. Ker je bila tekma do konca regularnega časa neodločena (3 : 3) je bilo torej treba podaljška. V tem podaljšku je bil Železničar v premoči. Končni rezultat pa nikakor ne odgovarja poteku igre, ker je bil Maribor absolutno boljši nasprotnik, to je tudi iz tega razvidno, da se je vsa tekma, 65 minut, odigrala v prostoru Železničarjev. Železničarji so igrali z izrednim elanom in ambicijo, večinoma pa samo na prodore. Iz tega tudi resultirajo goli.

Sodil je odlično g. Deržaj iz Ljubljane. V predtekmi je mladina S. K. Železničarja porazila mladino S. K. Rapida v razmerju 4 : 0 (1 : 0). Sodil je dobro g. Marinič.

Mariborski smučarski klub priredi za božične praznike od 25. decembra do 1. januarja pri koči na Pesku na Pohorju smuški tečaj za začetnike in nadaljevalni tečaj za že izvežbane smučarje. Za ta tečaj se je izbral najlepši teren Pohorja, kjer bodo snežne Poljane Rogle, Vitanjke in Planinke nudile smučarjem dovolj prilike, da izpopolnijo svoje znanje. Tečaja se lahko udeležijo člani kluba, kakor tudi nečlani. Udeleženci odidejo iz Maribora v dveh skupinah dne 25. decembra. Ena skupina z jutranjim, druga z opoldanskim vlakom do postaje Sv.

Lovrenc na P. Tu bo na razpolago že naročen avto, kateri bo udeležence prevažal do podnožja Pohorja, odkoder se doseže Pesek po dvehurni lahki hoji. Vsako skupino bodo spremljali naši člani, kateri bodo šli posebno začetnikom vsestransko na roko. Prehrana, prenočnica, kurjava in prijavnina za celi tečaj, to je za 7 dni, bo stalo za člane 290 Din, za nečlane 320 Din. Prijave se sprejemajo pri tajniku v trgovini Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica 8 do 20. decembra. Ker je število udeležencev omejeno, je v interesu vsakega, da se čimprej prijavi.

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

PREMOG

trboveljski, šlezjski, angleški in koks dobavlja na dom Dunajska 46 »ILIRIJA« d. o. z. Miklošičeva 6 Telefon 28-20 Miklošičeva 6 Telefon 25-95

Stanovanje Trgovci! Mesarji!

Prodamo natiskan papir po zmorni ceni. Pošljamo večje količine tudi na deželo. Vprašanja na našo upravo pod »makulaturni papir«.

Skromno sobo v centru mesta išče mlad akademik. Ponudbe pod »Plač.m. točno«.

Sobo svetlo in lepo opremljeno, išče uradnik. Poudnevi zaposlen. Ponudbe na upravo! »Saparirana«.

Oglašujte v »Jugoslovani«!

Manjšo trgovino s stanovanjem

kjerkoli v Sloveniji se vzame v najem takoj. Reflektira se samo na res dobro iščo trgovino. — Ponudbo na upravo lista pod značko »Dobro vpeljana trgovina«. 815

Proda

se cela konkurzna masa J. Neškudla trgovina in obrt cerkvenih paramentov

Ljubljana, Sv. Petra c. 25

V prodajo gredo vse terjatve, inventar, zaloga z vsemi potrebščinami, kakor stoji in leži.

Pogoji so na vpogled v pisarni dr. Henrika Tume, odvetnika v Ljubljani, Miklošičeva c.15/L, kot upravitelja mase. Pismene ponudbe vložiti je v osmih dneh. 817

J. Hlebš

družba z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 33

pleskarstvo in soboslikarstvo

155

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

Papir za zavijanje

dobite po najnižji ceni pri naši upravi Gradišče št. 4

SOKOLSKO DRUSTVO V LITJI javlja tužno vest, da je njegov ustanovnik in večletni član brat gospod

Modic Joško

nadpoštar v pokoju in posestnik v Litiji

dne 24. t. m. po kratki bolezní mirno v Gospodu preminul. Pogreb se vrši dne 26. novembra ob 14. uri popoldne iz Litije na pokopališče na Savo, kjer se položi v rodbinsko grobnico.

Zasluznemu pokojniku ohranimo najlepši bratski spomin.

Litija, dne 24. novembra 1930.

Uprava Sokola

Sokolstvo

Ljubljanski Sokol

bo praznoval letos proslavo ujedinjenja 1. decembra s slavnostnim zborovanjem, ki bo točno ob 11. dopoldne v društveni telovadnici. Poleg zaobljube novega članstva bo na sporedu prestop pripadnikov moške dece, ki so prekoračili dvanajsto leto, v naraščaj in naraščajnikov v članstvo. Na to slavnostno zborovanje vabi Sokol vse svoje članstvo in vse pripadnike, tako naraščaj kakor tudi deco. Obvezna pa je udeležba za vse na novo pristopivše člane in članice; kdor izmed teh pa bo službeno ali zaradi bolezni zadržan, naj se zgleda naknadno v društveni pisarni v svrhu podpisa v knjigo zaobljube. Običajna telovadna akademija za letos izostane zaradi dvomesečnega prednjaškega tečaja, ki se zaključi v začetku decembra, ter se bo priredila v prvih mesecih prihodnjega leta.

Sokolsko društvo Maribor I. Mlado, šele leto staro društvo se zelo lepo razvija. Ze na prvi akademiji in na prvem javnem nastopu se je pokazal lep napredek. Danes poseča telovadnico v kadetnici krog 380 mladih telovadcev in telovadk. Društvo vzdržuje osem oddelkov, namreč: ženske, ženske, dva oddelka moškega naraščaja, ženski naraščaj, 2 oddelka moške dece in oddelke ženske dece. Največ je dece! Moške je okrog 125, ženske čez 90. Za njimi pridejo člani, katerih število se je dvignilo od prvotnih 12 na več kot 60. Ker društvo še nima lastnih voditeljev, posebno za moške oddelke ne, vodijo vrste bratje Sokoli, ki služijo v kadetnici svoj 9 mesečni dijaški rok. Člane vodi br. Jovanovič, deco pa brat Zivc, oba vojaka-dijaka. Starosta br. Pivko vodi moški naraščaj. Komandant kadetnice polkovnik Putnikovič, ki je tudi eden od najgibljivejših članov društva, prireja s pomočjo vojakov družabne večere, združene s sokolskimi predavanji br. staroste in prosvetarja br. prof. Kenda. Dohodki družabnih večerov grede v blaginjo Sokola I. Društvo ima svojo plesno šolo. Plesne vaje so vsako nedeljo zvečer v dvorani v Narodnem domu. S tem je omogočeno članstvu posejanje plesa, a to z manjšimi stroški in v svojem društvu. Dramatski odsek društva pripravlja za proslavo praznika narodnega zedinjenja patrijotično igro, Zivicevo enodejansko »Ave Patriac.

Sokol v Rogoševcih pripravlja prav lepo akademijo za konec tega meseca. Ni še dolgo, ko smo poročali na tem mestu, da je bil ustanovljen Sokol v Rogoševcih. Sedaj bomo pa imeli priložnost videti, kaj so se v tem kratkem času navadili. Pripravljajo nam akademijo s prav pestrim sporedom. Tamburaški zbor, ki je bil kmalu po ustanovitvi sestavljen, prav lepo napreduje; videli bomo telovadbo, slišali petje in še mnogo drugega, vse to z zanimanjem pričakujemo, kajti to bo prva večja prireditev naših narodnih delavcev. Mnogo uspeha!

Sokolsko društvo Velenje se je dne 16. t. m. ustanovilo ob naravnost rekordni udeležbi s strani tržanov, rudnika in okoličanov. Predsednik Pripravljalnega odbora br. Tone Kurmik je z zanesitim govorom otvoril ustanovni občni zbor, na kojem so mlado društvo iskreno pozdravili: zastopnik Velenjske občine br. Vinko Stopar, starosta Celjske Sokolske župe br. Smertnik Jože, zastopnik Slovenjgraškega sreskega načelstva g. višji pristav Eilets in br. Rejec, starosta Sokolskega društva Šostanj, ki se je občnega zbora udeležilo v izredno visokem številu. Idejno predavanje br. Smertnika o nalogah Sokolstva je ostavilo v vseh zborovalcih globok utis in splošno odobravanje. Originalno je povedal svoje misli in dobre želje društvu tudi g. Simon Blatnik iz Stare vasi. Po iskreni zahvali vsem govornikom se je pristopilo k vpisu članstva, katerega se je prijavilo 105, a prijave še niso zaključene. V društveno upravo so bili predlagani: za starosta br. Kurmik Tone, podstarosta br. Melanšek Franc, tajnika br. Pušenjak Janko, predsednika prosvetnega odbora br. Kramar Franc, načelnika br. Prelovec Rado, načelnico s. Bernik Irma, predsednika nadzorstvenega odbora direktor rudnika br. inž. Čuček Ernest, zdravstvenega referenta br. Podkoritnik Franc, v ostali odbor pa bratje in sestre iz vseh slojev članstva, tako da je še v sestavi odbora vse jamstvo uspešnega, vzajemnega dela. Savezu SKJ je bil odposlan sledeči pozdrav: »Zbrani na ustanovnem občnem zboru Sokolskega društva Ve-

lenje, ki bo glasnik večnolepe sokolske ideje v tukajšnjem rudarskem revirju in središču lepe Šaleške doline, obdan od zavednih okoliških občin, se javljamo do zadnjega diha v službo domovini s sokolsko zaprisego in pozdravom našemu starešini Nj. Visočanstvu prestolonasledniku Petru!« Položen je temelj važni sokolski postojanki v pretežno industrijskem kraju, zgradili bomo na njem svetišče domovinske ljubezni, v katerem bo žarel v tisoč luči veliki oltar Svobode, okrog katerega se bodo zbirali verniki enakosti in bratstva!

Sokolsko društvo v Gornjem gradu je priredilo svoj vsakoletni Martinov večer pri g. Trobeju v nedeljo 16. t. m. s še precej dobrim uspehom, katerega se je udeležilo v precejšnjem številu domačinov in tudi iz drugih krajev so posetili našo prireditev. Pač pa je manjkalo več domačih meščanov, zato pa upamo, da se prihodnje prireditev v večjem številu udeležijo, ker gre ves čisti dobiček v korist zgradbe prepotrebne sokolske doma in telovadnice. Gradili ga bomo že prihodnje leto, kar je bilo na zadnjem sokolskem občnem zboru soglasno sklenjeno.

RUSKO SOKOLSTVO

Rusko sokolstvo je organizirano v zvezi ruskega zagraničnega sokolstva. Zveza ima v Evropi 6 okrajev in to: češkoslovaški z društvi v Pragi, Brnu, Mor. Trebovi, Ujezdu n. L. Plznu, Ričanih, Příbramu in v Užhorodu; jugoslovanski z društvi v Zemunu, Beogradu, Zagrebu, Goraždi, Beli Crkvi, Splitu, Skoplju, Vranji, Kragujevcu, Pančevu in Stari Kikindi; francoski z društvi v Parizu, Meudonu, Niziji in Cannesu; bolgarski z društvom v Sofiji; poljski z društvi v Poznańu, Luněcu in Lvovu; baltični z društvoma v Dvinsku in Rigi. Nova društva se ustanavljata v Vilni in v Atenah. Rusko sokolstvo ima nadalje še društva v Aziji, Afriki in Ameriki.

Letos v dne 26. do 28. decembra se bo vršil v Pragi IV. zbor ruskega zagraničnega sokolstva.

Radio

Ljubljana, torek, 25. novembra: 12.15 Plošče (slovenska glasba, šlagerji iz zvočnih filmov). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas. plošče, borza. 17.30 Radio orkester: Klavir solo. 18.30 Mladinska ura. 19.00 Prof. Franc Pengov: Kako oskrbovati člane podjetja s kreditom na podlagi participacije. 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 20.00 Prenos ljubljanske opere. 22.30 Časovna napoved in poročila, plošče. 23.30 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, sreda, 26. novembra: 12.15 Plošče (ruska in operetna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas. plošče, borza. 17.30 Radio orkester. 18.30 Prof. France Koblar: Ob 20letnici Tolstege. 19.00 Dr. Nikola Preobražensky: Ruščina. 19.30 Prof. Silvo Kranjec: Poglejva iz sociografije. 20.10 Prenos koncerta zagrebških madrigalistov iz Hrvatskega Glasbenega zavoda. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, torek, 25. novembra: 12.20 Kuhinja. 18.30 Novice. 17.00 Glasba. 18.30 Novice. 19.40 Kulturne in društvene vesti. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Simfonični koncert v Pragi. 22.00 Novice in vreme. 23.10 Večerna glasba.

Zagreb, sreda, 26. novembra: 12.20 Kuhinja. 12.30 Sneg, vreme. 13.30 Novice. 17.00 Otroška ura. 18.00 Plošče. 18.30 Novice. 19.50 Kulturne in društvene vesti. 20.00 Uvod k prenosu. 20.10 Večer jugosl. komor. glasbe. 22.00 Novice, vreme, sneg. 22.10 Prenos zvočnega filma.

Beograd, torek, 25. novembra: 12.45 Radio orkester. 18.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Predavanje. 17.30 Operetne arije. 18.00 Narodne na harmoniko. 19.30 Nemščina. 20.00 Praga. 22.00 Poročila.

Beograd, sreda, 26. novembra: 22.20 Radio orkester. 12.45 Jugoslov. in romunske pesmi. 18.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Radio orkester. 18.00 Plošče. 19.30 Predavanje. 20.00 Komorni večer. 21.00 Koncert radia orkestra. 22.30 Poročila. 22.50 Plesna glasba.

Poslužite se za oglašanje »Jugoslovana«!

Jaz, žena dr. Močarja, pa naj doma ždim! Kaj bodo pa mislili o tvoji pisarni? Da predejo pajki po njej! — Tako ti raglja, se cmeri in kabi, da slednjič porečeš: Pa idi v božje ime! — samo da imaš mir.«

»Toda zdaj je konec moje potrpežljivosti,« je zatreval. »Tako jutri ji odpišem: Dovolj dolgo se se zabavala, zapravljala čas in denar. Zdaj zahtevam, da se vrneš. — No, in ker ji ne bom poslal denarja, ji ne bo preostajalo drugega, nego da se vrne.«

Ta možati sklep ga je pomiril. Vedrejših lic se je oziral okoli sebe. Tedaj je zagledal v rondoju ob stezi mlado gospodično. Sedela je na klopi in nekaj čitala. Bila mu je všeč, da je šel nekajkrat mimo. Naposled pa pravi sam pri sebi: »Če se žena kratkočasi po letoviščih, zakaj bi si jaz ne privoščil nedolžne zabave?« Nato stopi v rondo, se prikloni ter reče: »Gospodična, ali smem prisesti?«

»Zabraniti vam ne morem,« je gospodična odgovorila, ne da bi bila obrnila pogled od listka, ki ga je držala v roki, okrog ustn pa ji je igral nasmehljaj, iz česar je Močar posnel, da ji ni neljubo, ako prisede.

»V kakšno čtivo ste se pa tako poglobili, gospodična?« vpraša po kratkem molku. »V ljubčkovo pismo? Kaj ne?«

»Kako, če me pa nihče ne mara!« šepne gospodična. Ozri se vanj, pa pravi: »Čitala sem, kaj se bo predstavljaloo nočoj v kinu.«

»Kaj pa?«

»Izgubljeni raj.«

»Kakšen raj je neki to?«

Gospodična se nasmehe ter pravi: »Žena je svojemu možu pobežnila v ljubimec; z njenim pobegom pa je mož izgubil svoj raj.«

»No, no!«

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 404/30.

2816

Dražbeni oklic.

Dne 20. decembra 1930. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Ljutomer, vl. št. 243, 155, 541 in 544.

Cenilna vrednost: 17.700 Din 25 p; najmanjši ponudek: 11.800 Din 18 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ljutomeru, dne 15. novembra 1930.

E 173/30—12.

2814

Dražbeni oklic.

Dne 20. decembra 1930. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba zavezančeve lastne polovice zemljišča; zemljiška knjiga Ziče, vl. št. 169. Cenilna vrednost: 9717.— Din; vrednost pritlikline: 1847 Din 50 p; najmanjši ponudek: 6478.— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Konjicah, dne 15. novembra 1930.

E 1183/30—9.

2815

Dražbeni oklic.

Dne 23. decembra 1930. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Vel. Varnica, vl. št. 41 in 214.

Cenilna vrednost: 8053 Din; vrednost pritlikline: 765 Din; najmanjši ponudek: 4409 dinarjev.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, dne 12. novembra 1930.

E 462/30—8.

2817

Dražbeni oklic

Dne 30. decembra 1930. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Ljutomer, vl. št. 450.

Cenilna vrednost: 6500 Din; najmanjši ponudek 3250 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ljutomeru, dne 21. novembra 1930.

Vpisi v zadržni register.

Vpisala se je nastopna zadržna:

806. Sedež: Komenda.

Dan vpisa: 10. novembra 1930.

Besedilo: Lončarska produktivna zadržna v Komendi, registrovana zadržna z omejeno zavezo.

Obrat in predmet: Zadržna ima namen, pospeševati gospodarske koristi svojih zadržnikov s tem, da

1. skrbi za povzdigo umnega lončarstva svojih članov,

2. skrbi za skubno izdelovanje lončarskih izdelkov svojih članov,

3. nabavlja svojim članom pri izvrševanju lončarske obrti potrebne sirovine,

4. vnovčuje lončarske izdelke svojih članov, oziroma posreduje pri prodaji takih izdelkov.

Zadržna pogodba (statut) z dne 19. oktobra 1930.

Vsak zadržnik jamči s svojim pravnim deležem in pa še z enkratnim zneskom istega.

Oznanila se izvršujejo po enkratnem objavljenju v glasilu Zadržne zveze »Narodni gospodar«, ki izhaja v Ljubljani.

Načelstvo obstoji iz 5 zadržnikov. Člani načelstva so: Sršen Franc, posestnik, Gmajnica 17, Kepić Franc, posestnik, Mlaka 38, Bremšak Jožef, posestnik, Gmajnica 3, Koželj Jožef, posestnik Mlaka 16 in Ravnikar Janez, posestnik, Podboršt 32.

Pravico zastopati zadržno ima: Zadržno zastopa in njeno trdko podpisuje načelstvo na ta način, da se podpišeta dva uda, pod zadržno trdko.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. novembra 1930.

(Firm 1909/30. — Zadr. IX. 214/1.)

Razglasi raznih uradov in oblastev

Broj: 140.155—XVII.—1930.

2811

Oglas.

Uslijed zaključka ocenivačskog suda od 4. novembra 1930. produžuje se rok za predajo natječajnih radnja za generalnu osnovu za izgradnju, proširenje i regulaciju grada Zagreba do 31. marta 1931. u 12 sati o podne.

Podaci i podloge za ovaj natječaj na hrvatskom, francuskom i njemačkom jeziku mogu se do 15. decembra 1930. dobiti kod gradskog načelstva u Zagrebu, XVII. odsjek za regulaciju grada uz cijenu od 2000 dinara (dvijehiljade dinara), koja se imade uplatiti u Gradskoj blagajni izravno ili putem Poštanske štedionice u Zagrebu na čekovni konto br. 32075.

Uplaćena svota vraća se svakom natjecatelju, ako do određenog roka preda radnju, koja odgovara uvjetima raspisa natječaja.

Gradsko načelstvo u Zagrebu.

Zagreb, dne 18. novembra 1930.

Razne objave

2818—3—1

Poziv upnikom.

Tvrđka »Gorjanci, lesna industrijska in trgovska družba z o. z.« s sedežem v Novem mestu je glasom sklepa občnega zbora z dne 18. oktobra 1930. prešla v likvidacijo.

Upniki se pozivajo, da morebitne terjatve napram družbi prijavijo tekom enega meseca podpisnemu likvidatorju.

Heinrih Stanko, trgovec na Trati pri Škofji Loki, kot likvidator.

*

Objava.

2819

Dodatno k vabilu na redni občni zbor tvrđke Ljudevit Marx, tovarna lakov d. d. v Ljubljani, ki se vrši 9. decembra 1930. ob 15. uri v tovarni na Količevem pri Domžalah, se objavlja, da se dnevni red dopolni s točko 8., ki se glasi:

Sklepanje o pooblastilu upravi, da formalizira tekst spremembe pravil, odobrene s sklepom banske uprave od 15. aprila 1930.

Uprava.

(Konec prihodnjič.)

Dr. V. Korun:

Izgubljeni raj

Slabe volje je bil odvetnik dr. Močar, ko je zvečer odhajal iz pisarne.

Odkar je bil tipkarico odslavil, je moral semtertja sam prisesti k pisalnemu stroju. Tipkanje pa ni bilo zanj; vajen ga ni bil in premalo gibčni so bili njegovi prsti. Zato se je vsedkar vnejevoljil pri tem poslu.

»No, pa temu bo kmalu konec,« se je tolažil, ko je pisarno zaklepal. »Za jutri se je napovedala nova tipkarica, ki me bo rešila tega dela. Kakor je povzeli iz njenih izpričeval, je spodobno dekle: poslušna in skromna. S prejšnjo pa ni bilo več mogoče prebiti. Ze kar domača je hotela biti z mano. To pa nikakor ne gre; s svojim uslužbenci se vendar ne bom bratili!«

Da bi se razvedril, se je napotil v drevored. Nejevolja ga pa kar ni hotela miniti. »Ali je to življenje?« je godrnjal, šetaje se gor in dol po osamelih stezi. »Čez dan jezikičljaj s strankami in se prekljaj s sodniki, da se ti pivka naredi na jeziku; ko prideš domov, na! ti pa zajija praznina nasproti. Ti se guliš in garaš, zasluček zapravlja pa žena po letoviščih. In kako se zabava! Vsak večer ples! Krasne toalete, izborni plesalci! mi piše. «Pa ne smeš bit ljubosumen!« dostavlja. Kako bi ne bil?! — Seveda na koncu lista pa pripisek kakor vedno: »Ljubi možek, pošlji mi denarja!«

»Osel! Saj si sam kriv,« si je očital. »Prav ti je! Zakaj si jo pa pustil? Doma naj bi ostala pri tebi in lohncih! — A to je lahko reči, ne pa doseči. Solza in javk: Ta gre tudi in ta! Še celo onegava, ki nima drugega nego dolgove.

„Fantje, vojske je konec“

V pariškem listu »Journal«-u pripoveduje da-nes že vpokojeni strojevodja Gourdon, kako je bilo takrat, ko so sklepali premirje meseca no- vembra leta 1918. Gourdon je bil namreč stroje- vodja vlaka, s katerim so se odpeljali francoski generali na kraj, kjer bi se dobili z nemškimi pooblaščenca. Tako-le pripoveduje:

»7. novembra popoldne sem dobil povelje, naj se javim še z enim strojevodjo in z dvema kurjačema v prometni pisarni v La Chapelle. Tam so mi naročili najprej, da moram strogo molčati o vsem, kar bom videl in doživel, ob enem pa so mi obljubili, da mi bodo vsak dan brzojavili, kako je pri meni doma. Nato so mi naročili, naj se odpeljem z lokomotivo »Nord-3438« v Landy. Tam so priklopili k lokomotivi en vagon prvega razreda, en salonski voz, en vagon drugega razreda in tovorni voz. Nato smo se odpeljali v Chantilly, kjer smo dobili povelje, naj nadaljujemo vožnjo v Seulis, kjer se je nahajal glavni stan. Tu so vstopili v vlak maršal Foch, general Weygand in še nekaj ofi- cirjev. Šele sedaj smo razumeli, da se priprav- lja nekaj važnega. »Peljite do Compiègne«, se je glasilo povelje. Tam so nam pa ukazali, naj

peljemo vlak do neke jase v gozdu pri Rheton- de, tam pa naj ustavimo vlak na slepem tiru. Ko smo prišli tja, se je vse vleglo k počitku.

Naslednjega dne je stal poleg nas še neki drugi vlak. Vsa okna na tem vlaku so bila za- strta. Na vagonih smo brali nam dobro znani napis »Trains rapides pour l'Italie«. S tem vlak- om so se pripeljali nemški posredovalci. Dne 8. novembra okoli deseth dopoldne so nemški posredovalci izstopili. Erzberger je bil oblečen v kožuh, general Winterfeld pa je oblekel pa- radno uniformo. Nemški general je potolkel na vagon maršala Focha, ki ga je takoj sprejel. Nemci so odšli od Focha šele okoli 2. uri po- poldne. Nemški general je bil silno razburjen, drugi pa so bili precej potrti. Trajalo je še ne- kaj dni, predno so nemški zastopniki dobili iz Berlina pooblastilo, da lahko podpišejo premir- je. 11. novembra dopoldne se je razširila govo- rica, da bo Erzberger podpisal. Takrat je prišel k nam maršal Foch in je rekel: »La guerre est finie, mes enfants« — fantje, vojske je konec.

Ko smo se peljali nazaj, je bila naša pot eno samo zmagozslavje.

Papež odvarja novo telefonsko centralo v Vatikanu

Na sliki vidimo, kako Sv. Oče pritiska na gumb, nakar je bila vpostavljena zveza med Vatikanom in zunanjim svetom. Na levi strani slike stoji državni tajnik Pacelli, bivši zastopnik Vatikana v Berlinu.

Rekordno leto za »Zeppeline«

Program za razne leto z zrakoplovom »Zep- pelin« je za letošnji končan in dr. Eckener, vodi- telj celega podjetja, objavlja sedaj pregled vse- ga »delovanja« »Zeppelinov« do konca letošnje sezone.

Doslej je zrakoplov »grof Zeppelin« letel že 155 krat in je preletel vsega skupaj 231.000 kilometrov. Na svojih letih je prepeljal 6278 potnikov, 5530 kilogramov tovora in 8980 kilo- gramov pošte. Število poštinih pošilk je doseglo 2.200.000 kosov. Vsi leti letošnjega leta so se izvršili ugodno, samo pri 5 manjših letih so morali čas odhoda nekoliko preložiti.

Na vseh letih se je pokazalo, pravi dr. Ecker- ner dalje, da je zrakoplov sistema »Zeppelin« kos vsem razmeram in da se da z njim vzdrže- vati redna zrakoplovna služba. Vse male na- pake so vedno lahko popravili med vožnjo. Ugoden je bil tudi finančni položaj, ker so do- hodki popolnoma pokrivali stroške. Rentabil- nost podjetja pa je že danes dokazana. Kesnje se bodo rentirali tudi daljši leti, ker ne bo treba vedno postavljati novih stolpičev za pri- stajanje. Novega »Zeppelin«-a pa bodo začeli graditi prihodnje leto.

Einstein med »svetniki«

Nekateri trdijo, da je profesor Einstein naj- večji matematik, fizik in sploh mislec naše do- be, ki nam je ustvaril s svojo »relativitetno teorijo« popolnoma novo gledanje na svet. Zato so tudi v Ameriki postavili »baptisti« (neka verska sekta), ki imajo v Newyorku svojo kras- no cerkev, Einsteinov kip med — svetnike.

Baptistovska cerkev v Newyorku, ki je ve- ljala 4 milijone dolarjev, ima namreč krasen in mogočen vhod, ki je okrašen s kipi vseh ve- likih mož, ki jih baptisti smatrajo za enako vredne kot prave verske svetnike. Tu stoji kipi velikih mislecev poleg kipov verskih usta- noviteljev; s tem so hoteli »baptisti« reči, da je resnica le ena.

Einstein je edini še živeči mož, ki so ga uvr- stili baptisti med največje genije. Uvrstili pa so ga med največje možje zato, kar je večina uče- njakov starega in novega sveta na postavljeno jim vprašanje izjavila, da je Einstein »največji med živimi«. V isti vrsti, kjer stoji Einsteinov kip, stoji še: Hipokrat (zdravnik), Evklid (ma- tematik), Arhimed (fizik), Galilei (zvezdoslo- vec), Newton (matematik in fizik), Faraday (fizik), Pasteur in Sister (oba zdravnik). Stoji pa v isti vrsti tudi kip prirodoslovca Darwina, čeprav so nekateri proti temu ugovarjali, da bi dobil spomenik tudi mož, ki je znan kot uteme- ljitelj še bolj znane Darwisove teorije.

Tudi med kipi modroslovcev jih je mnogo, ki

so tajili Boga, pa imajo vseeno spomenike. V vrsti velikih mislecev so: Sokrat, Plato, Epi- kur, Aristotel, Seneka, Tomaž Akvinski, Descar- tes, Spinoza, Hegel, Kant in kot edini Ameri- kane Emerson, ki je bil preganjan zaradi brezvestva.

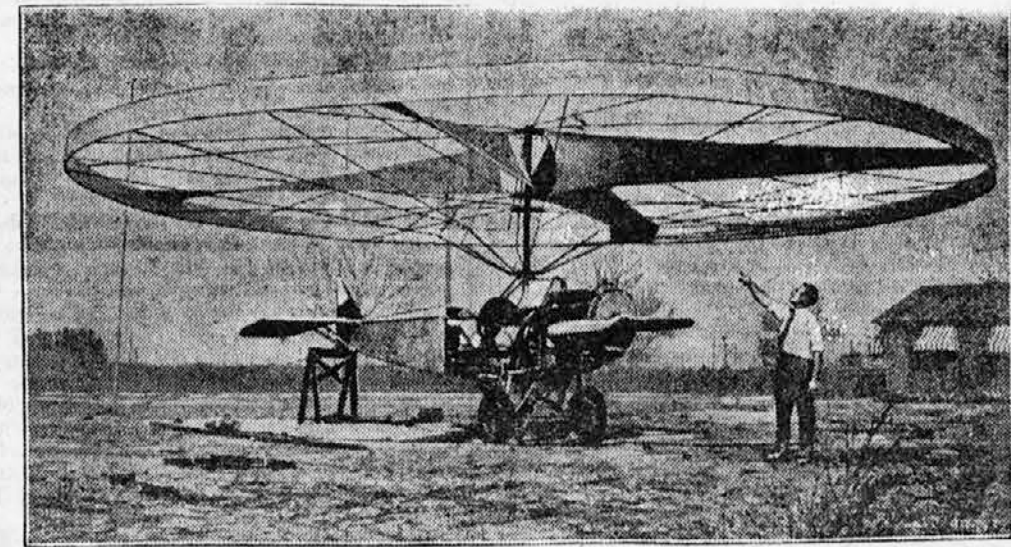
Med ustanovitelji ver pa stoji drug poleg drugega Mojzes, Konfucij, Buda in Mohamed, na sredi med njimi po Kristus.

Kaj so hoteli baptisti s tem izraziti, da se pri

Pred novo diktaturo v Španiji

Na sliki vidimo (od leve na desno): generala Saro-a, vojaškega guvernerja v Madridu, gene- rala Anido-a, bivšega ministra za notranje zadeve v vladi diktatorja Primo de Rivero, in generala Barrera, ki je bil do spomladi generalni kapitan provincije Katalonije. — Željo po novi diktaturi v Španiji so vzbudili krvavi nemiri v Madridu, katerim so sledili tudi razni nemiri na deželi.

Novo vrste letalo

Novo vrste letalo obstoji iz »perotič«, iz girokopa in propelerja. Z novim letalom se je mogoče dvigniti kvišku brez zaleta. Aparat je iznašel neki Amerikanec.

postavljanju kipov niso ozirali ne na vero in tudi ne na narodnost, to je povedal dr. Holmes tako-le: »Ko bo znanost končala svoje delo in ko bo ustvarjena nova družba, ne bo več no- benih baptistov in nobenih presbiterijancev, in tudi katolikov ne bo več in ne židov in nobe- nih budistov in mohamedancev, ampak živeli bodo na zemlji samo ljudje, združeni v duhu ene same vere in enega samega spoznanja. Vse cerkve bodo tedaj odprte vsem kot zdravilišča za bolne duše, kot šole kulture in kot središča poboljšanja. Takrat pa tudi duhovnikov ne bo več.«

Modre besede o ženskah

V »Prager Tagblatt«-u beremo, da je objavil pisatelj M. Schreyer te-le modre besede o žen- skah:

»O gospej Récamier, ki je tolikim moškim zmešala glave, ne da bi jo bila kdaj sama izgu- bila, so rekli, »da šklihi s svojim srcem.«

»Nad ženskami, ki so bile vredne naše lju- bezni, se maščujemo za one ženske, ki naše ljubezni niso bile vredne.«

»Ženska vse lahko odpusti, samo tega ne more preboleti, da si mož, ki ga je ona zapu- pustila, iz tega nič ne stori.«

»Grešne Magdalene kamenjamo, ko se postarajo in postanejo grde; dokler so pa lepe in mlade, jih obmetavamo z biseri in diamanti.«

»Najhujši očitek, ki ga ima ženska za žensko, je pridevnik »star.«

»Ženske imajo čuden spomin; kar bi morale pozabiti, na to se spominjajo, na kar pa bi se morale spominjati, pozabijo.«

»Slaven glasbenik, ki je bil že osmič oženjen, je rekel: »Z zakonom je tako, kakor če ješ gobe: najprej jih ješ, potem pa čakaš, ali ti bo slabo prišlo ali ne.«

»Neka ženska, ki se je na ljubezen dobro spoznala, je rekla: »Jaz ljubim vedno istega moža, samo vselej se drugače piše.«

Lepa baronovka in lepa hišna

Življenje plete včasih dogodke, kakoršnih si tudi najbujnejša domišljija ne more gladko iz- misliti. Evo dokaza:

Začela se je zgodba v najbolj elegantnem ledu Berlina z malo zabavo. Visok in vitek mla- denič je zagledal dražestno lepo, mlado žensko, ki se je sprehajala v kraani, novi obleki. En pogled in ena misel — in že je spremljal vitki mladenič elegantno žensko, ki se je s sladkimi nasmeški zahvaljevala za njegove izbrane poklone in ljubeznivosti. Nekam tuj naglas nem- ških besed je žensko še bolj očaral in Micika — tako je bilo lepotično ime — je svojemu kavalirju zaupala, da je baronovka, da ima v najlepšem delu mesta krasno stanovanje in da bi čisto rada videla, če sprejme mladi gospod njeno vabilo na čaj za zvečer. Mladi gospodič je vabilo radostno sprejel in se je neskončno veselil na sestanek z lepo baronovko. Komaj pa se je po- slovil in zavil okrog prvega ogla, je postalo lepi Miciki nekam tesno pri srcu. Kaj naj se- daj počne? Baronovka je sicer res živela in tudi

elegantno stanovanje je bilo res tu, toda Mi- cika je bila žalibog le skromna hišna v kras- nem stanovanju! Micika si je bila namreč »iz- posodila« krasno obleko svoje gospe, ko te ni bilo doma, svojemu miljencu pa vendar ni mo- gla reči, da je le priprosta hišna. Slučaj pa je Miciko le rešil iz njene velike zadrege — ba- ronovka je namreč zvečer odpotovala in tako je bilo Miciki le mogoče, da je sprejela imeni- nega tujca na čaj.

Komaj je baronovka odšla na kolodvor, je lepi tujec tudi že pozvonil. Micika ga je pozdra- vila z nobleso »velike dame« in se takoj opravi- čila, da hišne ni doma, zato pa mora sama streči. Gostu je bilo to silno všeč. Med tem je pa prava baronovka na kolodvoru opazila, da je doma pozabila svoj denar. Takoj se je vrnila domov. Komaj pa je odprla doma vrata, je ta- koj vedela, pri čem je, in ker je bila sama tudi vesela ženska, si je takoj opasala predpasnik in začela igrati vlogo — hišne! Kot »hišna« je stopila baronovka pred svojo pravo hišno in »lepim« kniksom vprašala: »Zeli kaj gospa ba- ronovka?« Micika se je tega nastopa svoje go- spe tako prestrašila, da je kar omedlela, ele- gantni kavalir pa je navidezno hišno prav po kavalirsko nahuilil: »Prenesite no vendar ko- zarca vode, vi trampelj!« Ker se pa »hišna« za to surovost ni zmenila, je elegantni kavalir vstal in pripeljal »hišni« eno okoli ušes...

Dogodek se je končal pred sodiščem, kjer se je pa vse dobro izteklo, kajti vsi trije, baro- novka, hišna in elegantni tujec so odšli domov v bratskem sporazumu.

Witteman, novi badenski državni pred- sednik

Kakor znano, obstoji Nemčija iz več avtonom- nih držav, ki imajo svoje deželne zborce in svoje vlade. Taka država je tudi Baden. Badenski de- želni zbor je izvolil dosedanjega badenskega ministra za notranje zadeve Wittemana za pred- sednika države Baden.

»Kar ni, tudi vojska ne vzame«

Ko so na Francoskem vladali še kralji, so imeli za gledališke igralce posebno jetnišnico, kamor so zapirali tiste igralce in igralke, ki so se kaj pregrešili zoper svoje stanovske dol- žnosti. Tako je bila enkrat obsojena tudi sloveča igralka Clairon na 1 mesec zapora, ker ni ho- tela nastopiti v neki igri. Ko pa je prišel jet- ničar ponjo, da jo odpelje v zapor, mu je rekla silno dostojanstveno: »Gospod, jaz res tega ne morem preprečiti, la ne bi bila zaprta in se noram kraljevemu povelju pokoriti, kajti kralj lahko ukazuje nad mojim premoženjem, nad moje svobodo in nad mojim življenjem, toda to bo tudi on priznal, da nad mojo častjo ne more ukazovati.«

Jetničar pa, ki je precej dobro poznal dokaj nemoralno življenje igralko, se je odrezal:

»Vi imate popolnoma prav — kjer nič ni, tudi vojska ne vzame.«

Dobro in poceni Vas postreže
JOS. ROJINA, Ljubljana
 Velika zaloga zimskih oblatic. ☼
 Oglejte si tudi razstavljeno blago v trgovini.

Pijane ribe

Alkohol ne igra velike vloge samo pri člove- ku, ampak tudi pri živalih, in tudi med živalimi jih je nekaj, ki za alkohol ne marajo, druge pa so kakor obsedene nanj. To so dokazali s mno- gimimi poskusi. Oslu, konji in goveda »ga« radi pijo, največje pijanke pa so ose. Tako vsaj trdi francoski učenjak dr. Carrion, ki je specialista glede učinkov alkohola — toda ne za svojo osebo.

Pa ne samo nekatere živali, ki žive na kop- nem, »ga« radi pijejo, ampak tudi ribe vedo ce- niti dobro alkoholno kapljico, čeprav žive v vodi. Na to odkritje so pa prišli čisto slučajno.

V Beaufortu v Zedinjenih državah so nedavno zaplenili veliko množino žganja in ga izlili v vodo. Posledica je bila, da so ribiči tistega dne prišli domov s silno bogatim plenom. Treba je bilo le trnek vreči v vodo in že se je ujela riba nanj. Ko so ljudje zvedeli, kako je ta stvar, je vse hitelo ribe lovit.

To je trajalo 2 dni. Tretjega dne pa je bilo »pijanik« rib konec in zopet so jih ravno tako težko lovili kakor prej.